

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.549 za inserate; Sarajevo št. 7565, Zagreb št. 39.011, Praga-Budaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Maroška trenja

Kar naenkrat je sredi iz krvave državljanske vojne v Španiji odjeknil bolesten krik: maroška kriza! krik, ob katerem mora biti še danes strah one starejše rodove, ki so bili pred 50 leti v cvetoči mladosti ter so jim »maroške krize« — ki so se začele l. 1904 in so trajale do l. 1912 — bile angelji smrti, ki so oznanjevali svetovno vojno.

Cepprav se je državljanska vojna v Španiji začela z udarom generala Franca v španskem delu Maroka, čeprav so nacionalisti ravno iz Maroka črpali in se črpajo svoje najboljše sile v svojem protiboljševiškim pohodu proti Madridu, čeprav ta borba traja sedaj že sedmi mesec, se do sedaj nobena velesila ni resno pečala z bojznijo, da je Maroko v nevarnosti, da se ga hoče kdorkoli polastiti in da ga je treba zaščititi. Če so se pa pojavili pri tej ali oni velesili pohlepi po kakšnem kosu španskega ozemlja, ki se sedaj zvija v smrtnih bolečinah, so se morali umakniti pred jasno in vsemu svetu objavljeno voljo Anglije in Italije, ki sta se v svojem »gospodarskem sporazumu« obvezali, da bosta, če potrebno, skupno branili neokrnjenost španskega ozemlja in nedotakljivost njegovih meja. Človek bi mislil, da tolikšna jamstva v polni meri zadostujejo, da odbijejo robove vsakemu imperijalizmu, če bi se od kod pojavil ter začel stegati roke proti Maroku; mislil bi tudi, da je problem državljanske vojne v Španiji že zadostno težaven, da bi ga bilo treba obremenjevati še z več ali manj izmišljenimi krizami, ki bodo napetost samo še povečale. Na žalost pa temu ni bilo tako.

Prvi, ki je začel strašiti z maroško krizo, je bil francoski tisk. Začel je objavljati obširna poročila o nemških namelih v Maroku, o nemških vojaki, ki da se izkrcavajo v španskem Maroku, o vojašnicah, ki jih za nemško armado pripravljajo v Melili in v Ceuti, o nemških industrijalcih, ki da so pokupili vse rudnike španskega Maroka ter se sploh pripravljajo, da se za stalno zasedajo na obali španskega dela Maroka. Da bi stvar izgledala še bolj resna, je francoska vlada naročila vrhovnemu poveljniku francoskih čet v francoskem Maroku, generalu Noguesu, naj vloži protest pri visokem komisarju španskega Maroka v Tetuanu, češ, da mednarodne pogodbe prepovedujejo izkrcavanje tujih vojaških čet in da bodo posledice nedogledne, če bi to svarilo ostalo brez uspeha. Francoske bojne ladje so odplule v marokanske vode, francoska diplomacija pa pritiska v Londonu, naj se tudi angleška vlada pridruži protestu proti nemškemu prodiranju v marokansko ozemlje.

S tem je nastalo mednarodno razpoloženje, ki je berlinsko vlado spravilo na noge. Gotovo je ona dala nalog svojem tisku za protinapad, kajti sedaj beremo že dva dni izlive nemške nevolje po narodnosocialističnem časopisu na naslov Francije. Nemški tisk dokazuje, da v Španiji ni nikjer niti enega samega vojaka in da je nemška vlada že opetovano izjavila, da želi, da se dosejanje posestveno stanje Španije ohrani nedotaknjeno. Ako torej Francija dviga strašilo maroške krize, pišejo v Berlinu, dela to predvsem zaradi tega, da bi povečala zmedo in bi z izmišljenjo nemško nevarnostjo na eni strani pomagala hirajočim rdečim prijateljem v Španiji, na drugi strani pa dobila sama povod, da zasede vsa tista ozemlja, ki so od nekdanjega maroškega sultanata še ostala pod špansko oblastjo, to je španski Maroko, Španska kolonija Rio del Oro in Španska trdnjava Ifni na atlantski obali Maroka. Tudi nemška diplomacija pritiska v Rimu in v Londonu, naj angleška oziroma italijanska vlada pomagata odbiti ta »maskirani napad Francije« na špansko ozemlje tik pred kapitulacijo rdeče vlade v Valenciji.

Nastopila je torej nova maroška kriza, ki je zaenkrat samo še časopisna, a ki se ob napetosti, ki je nastala okrog Španije, prav lahko spremeni v diplomatsko in svetovnopolično, če velesile ne ohranijo hladnih možganov, in postane izhodišče nepreglednih novih trenj med velesilami.

Za pravilno ocenjevanje sedanega trenutka se nam zdi potrebno vsaj v glavnih potezih poklicati nazaj v spomin osnove maroškega vprašanja in naštetii vse zaporedne kritične razvojne dobe, ki dajejo Maroku oznako v politični zgodovini zadnjih 50 let.

Maroko ki je obsegal vse zapadnoseverni del Afrike, je bil do leta 1904 samostojen sultanat. Svojo državno neodvisnost pa je izgubil dne 8. aprila leta 1904, ko sta si Francija in Anglija v zgodovinskem sporazumu med seboj porazdelili severno Afriko in sicer tako, da je Francija dobila nadmočje in svobodne roke na zapadnem delu, Anglija pa na vzhodnem, v Egiptu. Od leta 1904 dalje je Francija začela svoje miroljubno prodiranje po marokanskem ozemlju. Španija je takrat proti temu sporazumu protestirala in da bi jo pomirila, je Francija v posebni pogodbi podpisani v oktobru istega leta Španiji priznala nadoblast na severni obali Maroka, kjer prebivajo rifski plemena. Toda tudi Nemčija ni bila zadovoljna in na nasvet veleindustrijalca Mannesmanna, ki je bil lastnik obsežnih rudniških bogastev v Maroku, je takratni kanceler grof Bülow prepričal cesarja Viljema o potrebi odločne demonstracije. Na veliko presenečenje veselil se je Viljem zares dne 31. maja na bojni ladji pripeljal v Tanger, je tam izstopil in proglasil neodvisnost marokanskega sultana ter enakopravnost vseh velesil v marokanski deželi. Francija se je najprej vsa prestrašena umaknila in znanji minister Delcasse je bil strmoglavljen. Potem so se začela dolgotrajna in nervozna pogajanja, ki so se končala s prvo marokansko konferenco v Algecirasu, kjer je v aprilu leta 1906 Nemčija končno le morala priznati francosko nadoblast nad Marokom, med tem ko je bila vsem ostalim velesilam prisojena enakopravnost. Francija je v naslednjih letih nadaljevala zasedbo Maroka, toda ko je leta 1911 vojaško zasedla tudi nekdanjo maroško prestolnico, je izbruhnila druga maroška kriza, ker je Nemčija odposlala svojega rusilca »Pantherja« v maroško pristanišče Agadir z namerom, da ga zasede. Druga maroška kriza se je raz-

Napetost v Maroku popušča

Alarm povzročila sovjetska propaganda

Pariz, 12. jan. AA. (Havas.) Vzlie temu, da se tudi v današnjih berlinskih jutranjkih objavljajo novi napadi na Francijo, se pariškimi listom zdi, da je napetost nekoliko popustila po zaslugi razgovorov med voditeljem rajha Adolfom Hitlerjem in francoskim poslanikom François Ponceotom. Tako pravi »Petit Parisien«. Izjava vodje rajha je napravila odličien vtis, tako v francoskih diplomatskih krogih kakor tudi v Londonu. Zastran odgovora, ki ga je španski vrhovni komisar v Tetuanu dal francoskemu konzulu pa pravi list: Vrhovni komisar je sicer nemo prešel čez neke »prostovoljce« in druge preoblečene tuje vojaške osebe, ki so jih v precejšnjem številu in neizpodbitno videli v Melili in Ceuti. Toda ne izgubljajmo upanja, da bodo prav tako hitro spet izginili, kakor so se pojavili, ker oblastva v Tetuanu zdaj razumejo težke mednarodne posledice, ki bi jih moglo povzročiti izkrcavanje tujih čet v španskem Maroku.

Francoske grožnje

Pertinax pravi v listu »Echo de Paris«: Francija bi smatrala za zelo neprijetno mednarodno obveznost svojo morebitno dolžnost, da v kora v španski Maroko in da svoje, že tudi brez tega mnogostevilne odgovornosti v svetovni politiki poveča še s to težko dolžnostjo. Toda povedati je treba, da se nikakor ne bi pomisljalo tudi to storiti, če bi Nemčija nadaljevala svoje manevre, morda celo z navideznim spoštovanjem teritorialne nedotakljivosti tega španskega protektorata. Znano je, da Nemci delujejo z vso paro pri maroških domačinskih prvaki. Znano je tudi, da ustanovljajo med domačini nekakšne organizacije z geslom: »Boj za neodvisnost Maroka«.

Rosenberg...

London, 12. jan. AA. Stefani: »Morningpost« objavlja poročilo svojega dopisnika iz španskega Maroka in pravi, da so neresnične trditve, češ da se Nemci izkrcujejo v španskem Maroku. Ta poplava vzmirljivih vesti je plod sistematične sovjetske propagande, ki jo je organiziral sovjetski veleposlanik pri vladi v Valenciji Rosenberg.

Komunisti srdito napadajo Bluma

Pariz, 12. jan. Sročil je bil André François-Poncet, ki je v imenu diplomatskega zbora v Berlinu (ker je nuncij bolan) čestital Hitlerju, takoj nato sprejel pri voditelju Nemčije. Po tem sestanku je bilo objavljeno, da je Hitler Ponceotu rekel, da Nemčija sploh ne misli na španski Maroko. S to vestjo se je zvečer odpeljal v Pariz André François-Poncet in vse je mislilo, da nosi načrt politike zblizevanja med Francijo in Nemčijo, ki mu ga je izročil sam Hitler. Ko se je Ponceot vozil v Pariz, pa je bila lansirana vest, da mora te dni v Pariz odpotovati gospodarski obrazovalec nove Nemčije dr. Schacht. Govorilo se je že, da hoče Francija gospodarsko priskočiti Nemčiji na pomoč. Dr. Schacht bi naj samo nadaljeval pogajanja, ki jih je našel že lanko jesen, ko je bil v Parizu. Ponceet je dopolnje takoj odšel k zunanjemu ministru Delbosu, takoj nato pa k državnemu podtajniku Vienotu. Po tem sestanku je bilo objavljeno, da Ponceet se ni prinesel iz Berlina nobenega načrta o gospodarski akciji Francije in Nemčije. Pač pa so francoski komunisti že začeli v svojih današnjih izdajah listov silno ostro napadati Bluma in njegovo vlado, ker hoče sprejeti Schachta in ker misli na zblizanje med Francijo in Nemčijo.

Bo'ezen sv. očeta

Vatikan 12. januarja. AA (Havas.) Zdravstveno stanje sv. očeta je nespremenjeno. Ko je osebnih zdravnik dr. Milani zjutraj prišel k visokemu bolniku, je papež spal in ga profesor ni maral buditi. Prebudil se je ob 8.30, sprejel sv. obhajilo in prisostvoval jutranji sv. maši. Nato je sprejel kardinala Pacellija in Mercatija.

Vatikan, 12. januarja. b. Sveti oče je prebil noč zelo mirno. Njegovo zdravstveno stanje je nespremenjeno. Davi je bil pri njem zdravnik nad eno uro ter opazoval vse znake bolnikove bolezni. Nato je papež sprejel kardinala Pacellija.

vijala v bojnem ozračju in se je z veliko muko končala s pogodbo z dne 4. novembra, s katero je Nemčija priznala končnoveljavno nadoblast Francije nad Marokom, toda Francijo prisilila, da je v Kongu in v Kamerunu Nemčiji odstopila obsežna ozemlja, ki so bila združena v nemško kolonijo Kamerun. Prihodnje leto 1912 je marokanski sultan Mulai Jusuf francoski protektorat priznal v posebni pogodbi, ki je marokansko ozemlje trajno razdelila v večinski del pod francosko zaščito, v španski Maroko, ki leži nasproti Gibraltarju in v menarodno mesto Tanger, ki je postalo nevtralnno mesto pod skupnim nadzorstvom Avstrije, Francije, Španije in Italije. Maroška kriza je izbruhnila še enkrat in sicer po vojni leta 1921, ko se je Abd El Krim polastil španskega Maroka in tam ustanovil samostojen emirat. To je trajalo do leta 1925, ko je hotel napasti tudi mesto Fez v francoskem Maroku, nakar sta ga Francija in Španija s skupnimi močmi napadli in ga maja leta 1926 tudi premagali. Dne 13. julija 1926 je bila podpisana pogodba med Francijo in Španijo, ki je določila točno razmejitve med španskimi in francoskimi marokanskimi ozemljem.

Pač pa je francoska vlada danes predložila parlamentu besedilo zakonskih načrtov, ki naj prepovedo potovanje prostovoljcev skozi Francijo v Španijo. Na te zakonske načrte pa so komunisti že začeli še bolj divjati in vsa francoska javnost že računa s tem, da bodo pri teh zakonih komunisti prvič javno glasovali v parlamentu proti Blumu. Pač pa vsa desničarska opozicija izjavlja, da bo glasovala za te zakone.

Maroko v angleški luči

Značilen članek „Timesa“

London, 12. jan. b. »Times« objavljajo nove podrobnosti o nemški intervenciji v Maroku, za katero pravi, da prihaja do izraza tako na vojaškem, kakor tudi na gospodarskem in kulturnem polju. Melila je danes nemška pomorska baza. Nemški tehnični personal upravlja tudi letališče v Melili. Personal so poslale tvornice Junkers & Dornier. Drugo letališče je že osnovano v Tetuanu, kjer je prispelo 6. t. m. 18 nemških mehanikov. Tudi v Ahalajalu pri Melili se gradi nova luka, nad katero bodo prevzeli upravo Nemci. Na gospodarskem področju pa razvijajo Nemci živahno delovanje, kar dokazuje ogromno število ljudi, ki prihajajo dnevno v maroške luke. Zlasti v Melili se neprestano razovarja vojni material. Iste ladje pa odvažajo v Nemčijo železno rudo iz rudokopov v Rifu, ki so pod nemško upravo. Glavna agenta nemške vlade v španskem Maroku sta grof Scheel in pa baron Borsche. Ta dva gospoda gresta zelo na roko domačinom in sta jim stavila na razpolago posebno 6-tonsko ladjo za prevoz romarjev v Meko. Ladja je dobila novo ime »Il Mogrebe« in na njej je razvita zaslava maroškega sultana. Romarji bodo odpotovali v Meko koncem meseca januarja pod vodstvom nemških strokovnjakov, ki skušajo z vsemi sredstvi prepričati domačine, da je samo Nemčija sposobna vrstiti pravičen in uspešen protektorat nad rifskim ljudstvom. Nemškimi agentom se je posrečilo vsaditi v Arabce sovraštvo proti Židom. Kot posebno pikantno pa objavljajo »Times« dejstvo, da je Hitlerjeva knjiga »Mein Kampf« prevedena v arabščino ter opremljena na prvi strani z njegovo sliko.

Po večerajšnji konferenci med Baldwinom in Edenom, ki ji je prisostvoval prvi lord admiralitete in prvi angleški pomorski lord in po informacijah, ki jih je dobila angleška vlada iz španskega Maroka, se položaj v španskem Maroku v angleških političnih krogih presoja z mnogo manj optimizma kakor pa v francoskih. Anglija je dobila zanesljive informacije, po katerih vojaški in mornariški krogi v Nemčiji odločno odklanjajo vsako nemško intervencijo v Španiji, zaradi katere bi mogel nastati mednarodni spor. Admiral Foeister, dosejani šef nemške mornarice je že padel kot žrtev tega odpora. Ven-

dar pa je značilno, da se je poslovlil od častnikov svojega štaba: »Na svidenje!« Daljnovidni angleški politiki so mnenja, da nevarnost še ni odstranjena in da je še vedno pričakovati iznenadenje. Voditelji narodnosocialistične Nemčije so preveč navajeni stavljati svet pred gotova dejstva in se bodo težko in neradi odrekli tej politiki. Vsekakor je še vedno potrebna največja previdnost, pravijo »Times« in razvoju dogodkov je treba posvetiti vso pozornost.

Razhrič francoskega lista: 47.000 prostovoljcev iz Francije

Med njimi tudi Jursovanci

Pariz, 12. januarja. TG »Echo de Paris« z dne 10. januarja objavlja zanimive podatke o »prostovoljcih«, ki prihajajo iz Francije na pomoč rdeči španski vladi. Članek se dobesedno glasi:

300 prostovoljcev je dne 4. januarja prispelo v Perpignan (blizu španske meje) z namenom, da odidejo v Katalonjo, 21 Arabcev, ki so jih nabrali v Aranu (Alžiru) je prišlo v Port-Vendres na krovu ladje »El Kantara«. Zadnje dni smo opazili v Perpignanu tudi ameriške »prostovoljce«, ki so prišli čez morje na krovu ladje »Normandie«.

Nahajamo se tudi v položaju, da objavljamo podatke o številu »prostovoljcev«, ki jih je na ozemlju Francije zbrala francoska komunistična stranka. Podatke imamo iz popolnoma verodostojnega vira tako, da se številke, ki jih prinašamo, lahko mirno smatrajo kot uradne:

V Parizu in pariški okolici je bilo nabranih 9500 francoskih prostovoljcev, 3000 italijanskih, 2000 nemških, 500 belgijskih, 400 srbskih (bržkone jugoslovanskih) in češkoslovanskih.

V Pas de Calaisu in v departmantu Nord (severne Francije, kjer je sedež industrije) je komunistična stranka zbrala 3000 francoskih prostovoljcev, 3100 belgijskih, 1100 italijanskih, 300 angleških, 250 srbskih (bržkone slovenskih), ker so tam samo slovenske rudarske naselbine. Op. ured.). 200 češkoslovanskih in poljskih.

V ostalih departementih Francije je komunistična stranka zbrala vsega skupaj 25.000 prostovoljcev, ki pripadajo francoski in raznim drugim narodnostim.

Vsega skupaj je komunistična stranka poslala iz francoskega ozemlja v Španijo 47.000 prostovoljcev.

Rim, 11. januarja. AA. (Stefani.) »Tribuna« naglašja, da je po podatkih pariških listov odšlo iz Francije v Španijo 42.400 prostovoljcev. Francoski listi zato ne morejo ničesar očitati Nemčiji in Italiji, ker sta ti dve državi od vsega začetka predlagali »totalitarno nevmešavanje«.

Dunajska vremenska napoved: Pretežno jasno, padeč temperature, mrzobno, brez dežja. Zagrebška vremenska napoved: Jasno.

Položaj pred Madridom

Tujice uporabljajo večinoma le rdeči

Prasčkim listom poroča lastni dopisnik iz Madrida sledeče: Dasi ima napredujoča Francova armada dejansko le malo čet na razpolago, se vendar smatra, da je položaj glavnega mesta precej težaven. Rdeči razpolagajo z velikim številom čet in nikakor niso v zadregi s človeškim materialom. Toda manjka jim tehnično izvežbanih čet šoferjev, dobrih artileristov in pa moštva za obrambne topeve proti letalom. Skratka, manjka jim posebno v vojaških strokah izvežbanega moštva. Veliko težavo so komunisti imeli zlasti v prvih časih z ženskimi četami. Ženskim bataljonom manjka tehnična spretnost in predvsem niso telesno dovolj krepke. Mnoge s puste streči od moških. Moški tovariši jim večkrat nosijo tudi puške in drugo vojno opremo. Izkazalo se je, da za napade sploh niso uporabne. Pač pa so zelo dobre v obrambi. Komunistom manjka tudi zdravnikov in sanitetnega osebja kakor tudi zdravil. Vendar pa za boljševe položaj ni neugodno, ako se gleda na daljšo bodočnost. Izvežbani so mnogo prostovoljcev in rekrutirali so v razmeroma gosto obljudenih pokrajinah, ki jih imajo zasedene, veliko število vojaštva. Poleg tega je mnogo tujih marksistov v njihovi armadi, samo Francozov do 50.000. Sovjetske čete nastopajo ločene.

Nasprotno pa razpolaga Franco z razmeroma maloštevilno armado in nima veliko rezerv na razpolago. Mnogo se je pisalo o podpori Nemčije. V resnici nemška armada doslej ni še nikjer aktivno posegla v boje. Na bojišču je le nekaj nemških prostovoljcev, toda le neznatno število. Marokanci so vsled neugodne klime in velikih vojnih naporov marsikje že popolnoma izpadli iz prvih vrst.

Kar želi madridska vlada je sedaj to, da velesile prepovedo dotok novih sil. V tem primeru so komunisti prepričani, da ne bo težko odnesti zmago nad belimi Francovimi četami.

Franco bo nadaljeval ofenzivo, ko bo izpraznjen Madrid

London, 12. januarja. b. Britanski poročevalci na strani nacionalistov poročajo, da so beli ofenzivo pred Madridom zopet ustavili. Za ustavitve ofen-

zive ni nobenega vzroka, ker imajo beli dovolj ljudi in vojnega materiala. Po informacijah tega poročevalca so nacionalisti ustavili ofenzivo pred Madridom zato, da omogočijo popolno izpraznjenje prestolice, kar se sedaj izvaja v največji naglici. Nacionalisti nočejo prizadejati prevelikih žrtev civilnemu prebivalstvu ter so sklenili za nekaj časa ofenzivo odgoditi.

Pariz, 12. januarja. b. Agentura Radio poroča iz Madrida, da so v teku večerajšnega dne republikanske čete izvršile hud protinapad na nacionalistične položaje okrog Aravace. Glavna ofenziva rdečih je bila usmerjena proti Las Rosas in Maja de Honda, severozapadno od Madrida ter v smeri Villa Nuova de la Pardilo. Nacionalisti so napad z lahkoto odbili.

Prebivalstvo iz Madrida se naglo izpraznjuje ter so ceste proti Valenciji polne žena, starčkov in otrok, ki bežijo iz glavnega mesta.

Upor v Bilbao

Bayonne, 12. januarja. AA. Havas: Begunci, ki so prišli v Bayonne na lahki križarki »Epinal« iz Bilbao pravijo, da je večeraj prišlo v Bilbao do krvavega upora. Med temi neredi je bilo ubitih 203 oseb. Do spopada je prišlo med Baski in skrajnimi levicariji. Zaradi teh dogodkov je vlada Aguirre podala ostavko, toda ostavka je bila umaknjena na prošnjo prijateljev vlade in po intervenciji tujih diplomatov. En minister je vztrajal pri svojem odstopu.

Malaga bombardirana

Gibraltar, 12. jan. AA. (Reuter). Malaga je večeraj prestala obstreljevanje z zraka in z morja. To je bilo najhujše bombardiranje tega pristanišča od začetka državljanske vojne na Španskem. Človeških žrtev je okoli 300, škoda je pa zelo velika. V pristanišču sta bili zasedrani norveška ladja »Sagac« in danska ladja »Signac«, ko so uporniška letala vrgla več ko 100 gorljivih bomb na Malago. Obenem sta dve uporniški križarki izstrelili 200 topovskih strel na mesto. I norveški in danski ladji se je s težavo posrečilo zbežati v Gibraltar. Več mož njune posadke je laže ranjenih.

Ljute borbe nemškega fašizma zoper krščanstvo

Dočim niso samo katoličani, nego tudi večina kulturnih ljudi sploh, predvsem pa politični krogi Evrope, z veliko verjetnostjo pričakovali, da bo nemški fašistični režim po dosedanjih poizkusih nekaterih fanatikov svojo versko politiko presmeril — to upanje je postalo zlasti močno potem, ko je Mussolini zaupal svojemu zunanjemu ministru Cianu nalogo, da sklene s Hitlerjem znani pakt o sodelovanju zlasti v borbi zoper komunizem, — se godi ravno nasprotno. Danes se ni več mogoče zanesti na to, da je Hitler bavarski katolik in da je rjemo borba zoper krščanstvo v imenu nekega nacionalnega paganizma tuja ali bi vsaj morala biti, ampak smemo smatrati za gotovo dejstvo, da nemški vodja čedalje bolj ljute kampanje proti katoliški cerkvi in vsemu krščanskemu versku sploh ne bo ustavil, naj so razlogi kakršni že koli. Menja tudi nemškega vodje ni mogoče prepričati o tem, da je Mussolinijeva taktika, ki mu zagotavlja moralno pomoč Cerkve v boju zoper destruktivnost sodobnega komunizma, pametnejša od taktike nemške narodnosocialistične stranke, ki v svoji slepoti meni, da more ustvariti svoje nacionalne ideje le na ruševinah krščanske morale in krščansko navdahnjenega družabnega reda. Zakaj drugače si je težko misliti, da te nespametne kampanje, ki ruši podlage, na katerih stoji narodnosocialistična Nemčija sama, Hitler ne bi mogel zaustaviti, ker bi sicer morali misliti, da je on napram ateističnim ali vsaj protikrščanskim fanatikom v lastni stranki popolnoma brez moči, kar je zelo težko verjetno za moža, ki je vse one, ki so bili njegovi miselnosti nasprotni, brezobzirno spravil s poti.

Proti protestantom

Da imamo v tej borbi v Nemčiji opraviti na strani režima z ljudmi, ki so po primeru brezbožnikov ruskega boljševizma proti vsaki veri in ne samo zoper katoliško cerkev, kakor je to sicer v navadi pri vseh svobodomislilcih, nam dokazuje njihovo postopanje napram protestantom. Vse vskazuje, da imamo v tej borbi opraviti na strani režima z ljudmi, ki so po primeru brezbožnikov ruskega boljševizma proti vsaki veri in ne samo zoper katoliško cerkev, kakor je to sicer v navadi pri vseh svobodomislilcih, nam dokazuje njihovo postopanje napram protestantom. Vse vskazuje, da imamo v tej borbi opraviti na strani režima z ljudmi, ki so po primeru brezbožnikov ruskega boljševizma proti vsaki veri in ne samo zoper katoliško cerkev, kakor je to sicer v navadi pri vseh svobodomislilcih, nam dokazuje njihovo postopanje napram protestantom.

Protestanti so danes večinoma razdeljeni v dve skupini, to je takozvano »spoznavalsko« cerkev in »nemške cerkve«. Prva se zvesto drži Lutrove veroizpovedi, dočim hoče nemška cerkev protestantizem v smislu narodnosocialističnega integralnega nacionalizma, ki da se mora raztezati tudi na religiozno in religioznoetično področje, popolnoma pomesti. Državni cerkveni minister Kerrl skuša obdvoje struji združiti na osnovi kompromisa, toda stvar nikakor ne napreduje, ker skuša režim ta cilj doseči s tem, da se v to zблиžanje in zaželjeno zedinjenje vmešava sam z drž. prirejanjem. Protestantom samemu se seveda s tem pokretom za zedinjenje dveh struj, ki sta si v jedru vendar načeloma nasprotni, zelo škoduje in zato ni čudno, da imamo se precej protestantov v vsi škofiji, ki ta kompromis slej ko prej sploh odklanjajo. Ti škofje so objavili na novega leta dan pastirski list, v katerem pravijo, da prizadevanja režima čedalje bolj ogrožajo vse krščanske institucije, običaje in vzgojna načela. Borba zoper krščanstvo — tako ugotavljajo — se je v lanskem letu podvojila. Ta pastirski list nam pove, da je vlada eno dijake, ki se priznavajo k spoznavalski cerkvi, izključila iz vseh nemških vseučilišč. Posledica režimske borbe zoper protestantsko cerkev je ta, da se čim dalje bolj iri protikrščanska religioznost, ki veruje in neko me-

gleno božanstvo, ki ga istovetijo z življenjem, njegovimi nagoni in razvojem ter podobno.

Proti katolištvu

Položaj katoliške cerkve je seveda v toliko drugačen, da so katoličani med seboj tem bolj solidarni, čim bolj posega režim v notranje zadeve cerkve in vere. Tudi ima katoliška cerkev z državnim konkordatom slej ko prej še nek nasip, za katerim se v najhujših slučajih lahko se kako brani, dasi se tudi ta obramba čedalje bolj ruši. Vemo, da so se lanske jeseni in celo nekaj časa pozimi vršili razgovori med nekaterimi nemškimi katoliškimi škofi in državnimi vodjo, o katerih so nekateri bili popolnoma prepričani, da bodo privedli do sporazuma, ki bi katoliški cerkvi jamčil vso potrebno svobodo, toda privedli niso do nobenega cilja, ker na drugi strani silno narašča protikrščanski pokret med fašizmom, tako da ni zlepa izgleda na spravo. Pomislimo, da si je državni namestnik v Oldenburgu upal odstraniti vse križe iz sodišč, šol in drugih javnih prostorov in da je svoj odlok preklical šele, ko je prišlo v mesto demostropolit temu deset tisoč kmetov. Zelo značilno je, da sta tako državni prosvetni minister Rust, kakor tudi vodja državne delovne službe Gierl izstopila iz cerkve, kar pomeni, da ne smemo upati, da bi v njenih resorih, ki sta prevzela pomena za vzgojo mladine v šoli in izven šole prenehala protikrščanska smer, ki se baš na teh področjih z vso silo in doslednostjo uveljavlja. Dejstvo je, da imamo danes v Nemčiji izven šole eno samo celotno organizacijo, Hitler-Jugend, ki se na vero in cerkev niti najmanj ne ozira, dočim se zabranjuje vsako zunanje delovanje katoliških mladinskih organizacij, njihovo notranje delovanje pa se skuša izpodkopavati s tem, da se seveda tudi njihovi člani morajo udeleževati društvenega življenja Hitlerjeve mladine.

Čisto po boljševiškem primeru skuša tudi narodnosocialistično brezverstvo izpodkopavati ugled škofov s klevetanjem njihovega osebnega življenja. V tem oziru se posebno divje udeležuje mladinski voditelj Streicher, ki svoja lažnjiva blatenja ponavlja na vseh velikih mladinskih zborovanjih in skuša s tem zastupljati zlasti dekleta, ki so začuda zelo dovezeta za protiverške in proticerkveno gonjo. Zlasti napadajo nacionalistični brezverci freiburškega nadškofa Conrada, ki jim je poseben trn v peti, ker se njihovi agitaciji z junaškim pogumom in občudovanja vredno odločnostjo ustavlja. Očitajo mu, da je državno pravičništvo v njegovi škofiji vložilo kakih sto tožb zaradi nenravnosti njegovih duhovnikov, resnica pa je, da je takih tožb samo šest, čeprav se je državni pravnik v potu obraza trudil, da bi zbral vsa obrekovanja, vse klevete in vse čenče v škofiji, pa je še zelo dvomljivo, ako se bo v teh par slučajih krivda res dokazala ali pa gre le za produkte zlobne fantazije.

Umazanost te gonje se razvidi zlasti iz tega, da se poslužujejo v borbi umazanih izmišljotin tudi na račun nadškofa samega, ki jih razirja neka židovka, ki je bila obsojena zaradi zvodništva in odprave plodu ter jo je sodišče samo priznalo za abnormalno. To seveda predstavlja samo pritisk na škofa, da bi v svoji obrambi proti nacionalnemu poganstvu odnehal škof pa v javnem pismu na državnega namestnika badenske dežele izjavlja, da ne bo klonil. Nadškof spominja Hitlerja na svoje delo za Nemčijo med vojsko in ga sprašuje, kaj pravi k temu, da v španiji katoličani prevlajo svojo kri v borbi za državo zoper boljševizem, v Nemčiji pa, ki je proglasila svetovno borbo zoper boljševizem, katoliško duhovščino klevetajo kot sovražnico nacionalne države? Na odgovor bo nadškof žal zaman čakal.

* Gotovo bo te obtožbe kot čisto resnico prodajal tudi »Slovenski narod«, če jih že ni...

Konferenca zbornice TOI

Belgrad, 12. jan. m. V dvorani tukajšnje trgovske zbornice se je danes pričela konferenca zastopnikov zbornice v državi. Konferenca je notranje značajna in bo trajala do nedelje. Na konferenci bodo navzoči predstavniki trgovskih zbornic razpravljali o spremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet. Predvsem so delegati posameznih zbornic pretresali odstavek čl. 1 omenjene uredbe, za katerega trdijo, da ni točno stiliziran in da je sedanja stilizacija napravila precej zmede v industriji. Nadalje so pretresali načrt zakona o gospodarskih združenjih, zadnji uredbo o likvidaciji kmečkih dolgov, spremembe in dopolnila določil konkurznega zakona, zakona o prisilni poravnavi izven konkursa ter prenosni novega državnega zakonika.

Nova kolektivna pogodba za obrate KID v razpravi

Ljubljana, 12. januarja. Ob 10 dopoldne se je v poslopiju Trgovske zbornice v Ljubljani zbralo zastopstvo delavskih organizacij z zastopniki Kraljeve industrijske družbe na Jesenicah k pogajanjem za novo kolektivno pogodbo. Navzoči so bili sledeči gg.: Inž. Petrovič, šef delovnega urada KID, inž. Rekar in Bernhard od strani KID, dr. Golja kot načelnik Zveze industrijskih, g. Stanko Jurij kot zastopnik Delavske zbornice in Amež Peter, član banskega sveta za mesto Jesenice. Od strani delavskih zastopnikov: Jug. strok. zveza, Nar. strok. zveza, Savez metalnih radnika, Zveza združ. delavcev, po svojih krajevnih in centralnih zastopnikih.

G. inž. Petrovič je otvoril razpravo o novi kolektivni pogodbi in uvodoma ugotovil nekatere nedostatke. Predvsem se sklicuje na dogovor z organizacijami, da naj bosta navzoča na razpravi od vsake organizacije po dva delegata, kar pa se je ugotovilo, da se Savez metalnih radnika tega ni držal. Zato predlaga, naj se vsi drugi, ki ne pripadajo temu številu, vzamejo le kot ekspert, ki pa nimajo pravice posegati v razpravo. Tudi vprašanje zaupnikov Saveza metalnih radnika je dalo povod dolgi razpravi, ki pa se ni končevalno rešilo. Nato je g. Kralj v imenu vseh ostalih treh organizacij apeliral na g. inž. Petroviča kot zastopnika KID, da nimajo pravnega zastopstva prisostvovati pri pogajanjih delegati tov. Anderle K. in Preželj Franc kot zastopnika ZD. Predsedujoči je poklical k razpravi g. inšpektorja dela inž. Barago, ki naj ugotovi dejanski stan spornih vprašanj. Na podlagi uradnih dokazil zastopnika ZD je g.

Domači odmevi

Školovska konferenca

Zagreb, 12. jan. b. Danes se je nadaljevala konferenca katoliškega episkopata. Davi ob 7.50 je odpotoval iz Zagreba v Belgrad papeški nuncij Hermenegildo Pellegrinetti. Predvidoma bo konferenca zaključena danes ali pa najpozneje jutri. V Zagrebu bodo nato ostali še nekateri škofje, ki bodo sestavili sklepe ter jih objavili vernikom v obliki spomenice. Ta spomenica se bo brala potem v cerkvah. Ni še znano, če bo za javnost izdano posebno poročilo.

Ob 10 letnici smrti dr. Rybača

Belgrad, 12. jan. m. Ob 10-letnici smrti voditelja tržaških Slovencev je Zveza emigrantov iz Istre priredila danes zadošnje za dr. Otokarja Rybača. Zadošnje je bila v cerkvi Kristusa Kralja v Krunski ulici in ji je prisostvovalo veliko članov emigrantskih organizacij s Primorja, pa tudi precej belgrajskih Slovencev. Po zadošnji v katoliški cerkvi se je družina pokojnika odpeljala na njegov grob, kjer je duhovščina opravila predpisane molitve.

Nov bolgarški poslanik

Sofija, 12. jan. m. Vlada je objavila spremembe na nekaterih diplomatskih položajih v inozemstvu. Tako je sedanji bolgarški poslanik v Belgradu dr. Dečko Karadžov postavljen za poslanika v Berlinu, dosedanjí praški poslanik Ivan Popov pa pride v Belgrad.

D'ordie Vajfert umrl

Belgrad, 12. jan. m. Danes popoldne je umrl v svojem stanovanju v visoki starosti 81 let znani belgrajski industrijalec Djordje Vajfert. Pokojni Vajfert je bil po rodu Nemeec, vendar pa se je popolnoma asimiliral. Zaradi svoje marljivosti je postal pionir srbske industrije in rudarstva. Dolgo let je bil tudi guverner Narodne banke.

Pregledi gostinskih obratov

Belgrad, 12. jan. AA. Ministrstvo za trgovino in industrijo je izdalo navodilo, naj se v prostorih gostinskih obratov pred podelitvijo dovoljenja opravijo komisijski ogledi le v primeru, če v dotičnem prostoru sploh še ni bilo gostinskega obrata ali pa je bil tamkaj gostinski obrat nize vrste od novega. Po tem navodilu bodo opravili ogled tudi tedaj, če bo to zahteval najemnik prostora.

Zakon o življenjskih potrebščinah

Belgrad, 12. jan. AA. V ministru za socialno politiko in narodno zdravje so sestavili zakonski načrt o življenjskih potrebščinah in predmetih splošne porabe kakor tudi pravilnik za izvršitev tega zakona. Zaradi tega je minister za socialno politiko in narodno zdravje prošil ministru za notranjih del, ministru za trgovino in industrijo in kmetijsko ministru, naj določijo strokovne zastopnike za medministrsko konferenco, ki naj bi proučila te načrte s stališča prizadetih resorov. Navedena ministruva so se temu povabila odzvala in določila svoje strokovne zastopnike, ki so na več sejah, ki so se vršile v centralnem higienskem zavodu, vsestransko proučili gori navedene načrte in sestavili njihovo končno besedilo. Načrte so sedaj predložili prizadetim ministruvom v izjavo.

Izvenskupščinska opozicija

Belgrad, 12. jan. m. Tukajšnji opozicijski so tudi danes komentirali zadnji sestanek izvenskupščinskih opozicijskih poslancev, ki ga je sklical pristaš bivše zemljoradniške stranke Jovan Zdravković. Kakor smo že poročali, se je na tem sestanku razpravljalo o tem, če bi ne bilo najbolje, če bi šli poslanci v skupščino in tamkaj verificirajo svoje mandate. Definitivni sklep o tem vprašanju na zadnjem sestanku ni bil sprejet in se bo razpravljalo o tem šele na prihodnjem sestanku, na katerega bo prišel tudi vodja vojevdinskih poslancev JNS dr. Dudo Bošković s 4 poslanci.

Osebnosti

Belgrad, 12. jan. m. Upokojeni so: Franc Prosnik na pošti Maribor I. Vincenc Vrbnjak na pošti v Gornji Radgani, Avguštin Böhm na pošti Maribor II, Karl Rajč na pošti v Slovenski Bistrici, Michael Drobac na pošti na Raketu, Rudolf Rupert na pošti Ljubljana I, Julij Eržen na pošti Ljubljana I. Dalje je upokojena Alojzija Rakovec, višja kontrolorka VI. pol. skup. na pošti Ljubljana I.

Belgrad, 12. jan. m. V najkrajšem času bo zaključena konvencija med našo državo in kraljevino Rumunijo o depozitih in terjatvah, katere upravljajo ekribniske in varuške blagajne.

Božanstvene intuicije „Slovenskega Naroda“

Potem ko se je starina »Slovenski narod« mesece in mesece v potu svojega obraza mučil na trnjevem polju naše politike, da zbere vse mogoče argumente za jugoslovansko narodno edinstvo, od katerih je eden bolj dolgočasen kot drugi, je zdaj vendarle našel drugo bolj mastno kost, da jo z večjo slastjo gloda in mika svoje verne somišljenike, ki so od samega začudenja zastrmeli, kako učen je »Narod« in kako je zoper razkrinkal klerikalizem. Nelje je namreč staknil italijansko fašistično revijo »Gerarchia« — take liste ima posebno rad — in sedaj razlaga Slovence, kako si to glasilo milanskih črnosrajčnikov predstavlja nalogo katoliške cerkve v svetu. Cerkev in fašistična država sta po mnenju fašističnega pisca eno; svetu Peter mora pomagati fašizmu in njegovi totalitarni državi, ta pa mora Cerkvi nuditi vso svojo oporo, da se le-ta polasti duhovnega vodstva vsega sveta in s tem od svoje strani fašizmu pripomore, da zagradi v svoje roke zelo svetovnega imperija. Slavn »Gerarchia« to razlaga, ponazorjuje in dokazuje s pomočjo vsega bogatega rezervoara romanske frazeologije in »Narod« je dovolj naiven oziroma otročji, da vse to ponatiskuje. »Rim edini na svetu spaja univerzalnost Julija Cezarja z univerzalnostjo apostola Petra...« Izključna zasluga fašizma je, da je znal iz postopnega in samo idealnega spoja (Julija Cezarja in svetega Petra) ustvariti ono dejansko duhovno edinstvo, ki ga predstavlja sedanje sodelovanje obeh oblasti (državne in cerkvene)... V svoji aktivnosti in volji do udeleževanja vzdržuje fašizem neposredno ono obnovljeno božansko intuicijo, ki bo nekoč postala izhodna točka za prevzete posvete in duhovne oblasti... Zategadelj pa se bo moralo krščanstvo tolnačiti še bolj univerzalno (kot dcslej)... Ako je univerzalnost rimskega imperija pripravila univerzalnost krščanstva, vrača sedaj univerzalnost krščanstva oziroma katolicizma svoj dolg državi, obdarjujoč fašizem z znaki imperija... Eden edini, neprekinjeni proces imperializma se razvija iz Rima, ki predstavlja večno združitev dveh polov, carstva Cezarjevega in carstva apostola Petra... Iz vse te kopice praznobnočnih besed, ki jih slisi svet v vseh mogočih variantah že celih dvajset let, ne da bi jim pripisoval le trohice realnosti, sklepa »Slovenski narod«, da mora vsakdo, ki ima zdrave možgane, iz tega razvideti, da katoliška Cerkev in fašizem tvorita eno in isto enoto, ki ima iste politične cilje. »Kdor ima oči, bo videl, kdor ima ušesa, bo slišal.«

Vsak človek, ki ima res zdrave možgane, kateri se niso tako zelo ostareli, kakor so »Narodovci«, in kateri ima oči, da vidi, kar je res, in da sliši, kar se dejansko dogaja, medtem ko »Narod« sliši včasih rasti travo in ima vse kaj drugega nego »božanske intuicije«, pa bo gledal ravno nasprotno. Če bi »Narod« poznal zgodovino katoliške cerkve in če bi bil kdaj bral kronične in izjave sedanjega papeža, ki je celo napisal posebno dolgo pismo proti poganskemu nazoru o fašističnem imperializmu in njegovih ciljih, ki so bodisi politično bodisi duhovno diametralno nasprotni poslanstvu in cilju katoliške Cerkve, bi izjavljala »Gerarchie« takoj spoznal kot pogrevanje imperialističnih fantazij pisca, ki pač želi, da bi Cerkev postala orodje politike zavojevanja vsega sveta, pa je papež Pij XI. te blodnje izrecno označil kot »največje herezije sedanjosti«. Misel, da je klerikalizem le nekaj drug izraz univerzalnega gospodstva poganskega Rima in da sta Rim Julija Cezarja in Rim svetega Petra bistveno eno in isto, je papež še posebno slovesno obsodil. Med poglavarstvom svete Cerkve in fašistično Italijo pa so samo lateranske pogodbe, ki ne vsebujejo ničesar več kakor vsak drug konkordat sv. Stolice z modernimi državami, katere jamčijo Cerkvi potrebno svobodo za njeno duhovno delovanje, ki je od vsake politike popolnoma neodvisno in ima popolnoma druge cilje, nego jih ima sodobni poganski nacionalistični imperializem. Trditev, da je Cerkev obdarovala fašizem z znaki imperija, je, kakor vidi vsak, z zdravo pametjo obdarjen človek, izrodek bolne možganske skorje, katerega more samo kakšen »Slovenski Narod« smatrati za vrednega, da ga ponatisne.

Čudovita razkritja »Slovenskega Naroda«, črpana iz milanske »Gerarchie«, so navadno gnilo jajce, ki izpuhti ob prvem udarcu, in zato pripočamo cenjenemu uredništvu, naj se raje zopet poda na polje raziskovanja jugoslovanskega narodnega edinstva, kjer je bolj doma, dasi tudi tu ni nič posebno duhovito.

Dijak hotel ustreliti razrednika

Sarajevo, 12. jan. m. Na tukajšnjem okrožnem sodišču se je nadaljevala in končala razprava proti dijaku učiteljske šole Antonu Kovačiču, ki je hotel svojega razrednika »Alanakovića ustreliti. Obsojen je bil na 7 mesecev strogega zapora.

V Ameriki...

Gangsterji ubili 10 letnega fantka, čeravno so starši plačali milijon Din

Newyork, 12. jan. AA. DNB: Blizu Evereca pri Washingtonu so našli strašno razmesarjeno truplo nekega dečka. Policija je kmalu ugotovila, da je to truplo 10 letnega sina peka Matsona iz Tacome, ki so ga gangsterji odpeljali pretekli teden in zahtevali od staršev odkupnino. Starši so položili gangsterjem 28.000 dolarjev odkupnine, vendar gangsterji niso držali svoje besede in so dečka pridržali pri sebi in ga ovidno v mukah ubili. Ta umor je čisto podoben umoru Lindbergovga otroka. V vsej Ameriki je zaradi tega slucaja zavladalo ogromno razburjenje.

Truplo ubitega dečka Carla Matsona so prenesli iz Evereca v Tacome. Sodni medicinski strokovnjak je ugotovil, da je bil deček najbrž ubit v noči od četrtega na petek. Pregled na mestu, kjer so našli truplo, je ugotovil po sledovih v snegu, da je samo ena oseba prinesla tja dečka, ki je bil že mrtve. Nadalje je bilo dognano, da so truplo pripeljali z avtomobilom, nakaž ga je en sam ponese nekoliko naprej po cesti. Oče ubitega dečka se je po oglasu v nekem listu spravil v zvezo z roparji otroka. Zadnji oglas je izšel v soboto. V tem oglasu je Matson odgovoril roparjem, da plača 28.000 dolarjev, samo če se mu dokaže, da je deček še živ. Matson je zaprosil federalno policijo, ki lovi »skidnapperje«, da naj ne posega v lov za roparji, ker je bil prepričan, da bi roparji otroka takoj ubili, če bi zaslužili, da jim je policija za petami. Jasno pa je, da bo sedaj policija storila vse, da vplavi zločinca.

Dravo regulirajo!

Koliko so lansko leto naredili samo pri St. Janžu

Ljubljana, 12. januarja.

Izmed vseh rek, ki tečejo po slovenskem ozemlju, je Drava prav gotovo najbolj mogočna in tudi najbolj nevarna reka. Glede na veliko škodo, ki jo je Drava redno povzročala ob povodnjih, pri čemer je odnašala velikanske površine plodne zemlje ter menjala svojo strugo, so že pred svetovno vojno bili izdelani obsejni načrti za regulacijo Drave. Po teh splošnih načrtih so bile tudi že pred svetovno vojno izpeljane številne regulacije, ki so v marsičem omejile divjanje Drave. Seveda regulacijska dela niso bila zaključena in ko je v svetovni vojni vsako leto obče koristno delo počivalo, tudi regulacija Drave ni napredovala. V teh letih in prvih povojnih letih je Drava ob povodnjih marsikje nedovršena regulacijska dela popolnoma podrla in ušla iz že uravnavane struge. V zadnjih letih pa banska uprava v Ljubljani z državnimi in svojimi prispevki zopet temeljito ureja Dravsko strugo v glavnem po že obstoječem regulacijskem načrtu.

Vedno večja škoda

Tako je v lanskem poletju in jeseni doživela dravska struga precejšnje spremembe na različnih, najbolj nevarnih mestih. Prva večja dela so bila izvršena v dravski strugi ob Sv. Janžu in Vurberku. Tam je namreč Drava 500 m nižje od Kranjčevega prevoza čez Dravo, ki veže desno obrežje naselbine Sv. Janž, Starše, Rošnje z levo obrežjem, zlasti Sv. Martinom, v dolžini 3 km razcepljena na mnogo rokavov. Med temi rokavi sta dva večja, in sicer stranski rokav proti Vurberku, ki ga domačini nazivajo Vrščička struga in glavni rokav proti Sv. Janžu. Proti Sv. Janžu je bila že pred vojno izpeljana regulacijska struga. Radi nevdrževanja med in pod vojni, pa so povodnji vse te regulacijske zgradbe vedno bolj podirale in Drava si je zopet utrla pot v že pred vojno s posebno zgradbo pregrajeno Vrščičko strugo. V temu letu je Drava Vrščičko strugo tako razširila in poglobila, da je v zadnjih letih odtekala po tem rokavu že skoraj cela tretjina dravske vode. Posledice tega so bile seveda hude in so prinesle precejšnje škodo. Skozi Vrščičko strugo odtekajoča voda se je zajedala vedno bolj v levo obrežje, odnašala plodno zemljo in preplavljala pašnike in celo višje ležeče njive ob Staršah in Sv. Janžu. Nekaj nižje od tod pa je vsa Drava celo zapustila svojo glavno strugo in zavila proti Kaniži, kjer je ob celi obali odnašala in uničevala, ter tako povzročila posestnikom velikansko škodo. Da je mogla Drava celo spremeniti glavno smer struge, so bile vzrok prenizko zgrajene regulacijske zgradbe, ki so se končale pred desnim stranskim rokavom pri Kaniži in so bile zgrajene še pred svetovno vojno.

Veliko ozemlje — dravska struga

V tem odseku znaša širina razdejane struge Drave z vsemi rokavi v najširšem delu pri Staršah poldrug kilometer. Dolžina teh številnih rokavov pa meri približno 2½ km. Celotna površina ozemlja, ki je v teh krajih v območju Drave, meri približno 3 km². Od te površine zavzema eno tretjino voda, druga tretjina je neplodna in sestoji v glavnem iz gruča in naplavin, tretja tretjina pa je plodna in sestoji iz travnikov, pašnikov in gozdov na dravskih olokih med posameznimi rokavi.

Važne koristi regulacije

Če bi se izpeljala v tem odseku temeljita regulacija Drave, bi bilo mogoče omejiti dravsko strugo na eno desetino dosedanjega ozemlja. Ostali svet, zlasti že omenjena nerodovitna tretjina, bi v teku let lahko zopet postala plodna, kar bi bilo izrednega gospodarskega pomena za razmeroma siromašno prebivalstvo teh krajev. Regulacija tega odseka pa bi prinesla še drugo znatno korist. Z uravnavo dravske struge v tem odseku bi bila namreč odstranjena nevarnost puščanja in odnašanja zemljišče tudi za nižje ležeče kraje, kateri sicer danes še niso hudo prizadeti, vendar jim Drava v vsakim letom grozi vedno bolj. Olajšano bi bilo tudi splavljanje lesa in odstranjen nevarnost, da izgubi levi breg direktno zvezo med Ptujem, odnosno Krčevino pri Vurberku in Sv. Martinom.

Draga dela

Leta 1935 je bil izdelan za regulacijo vsega tega odseka splošni načrt, po katerem bi znašali stroški za vso regulacijo okrog 4.500.000 Din. Iz državnega fonda za javna dela je bilo določenih za prva dela v proračunskem letu 1935-36 350.000 Din. In lani je tehnični oddelek banske uprave že v začetku februarja začel z regulacijo, ki je bila v svojem prvem delu končana meseca oktobra 1936.

Obsežne in zanimive zgradbe

V lanskem letu so bile izvršene podolžne zgradbe ob otoku pri Vrščiki strugi. Ta pregrada je dolga 177 m. Z obstoječo zgradbo pri Staršah je bila ojačena in zvišana v dolžini 270 m, pri Kaniži pa je bila zgrajena 133 m dolga podolžna zgradba s travertzo. Poleg teh večjih del so bila opravljena seveda še manjša regulacijska dela, ki so jih krajevne razmere zahtevale. Pri gradbenih delih so se upoštevali samo tisti načini, ki so se doslej na Dravi še najbolj obnesli. Tako so v glavnem vse zgradbe, ki so pri nizki vodi ležale pod vodo, zgradili iz 6 m dolgih in povprek položenih 1 m debelih butar — tonac. Te butare so v glavnem spletene iz vrbovine, napolnjene z izbranim debelim prodnim kamnom in povezane na vsakih 40 cm z debelo žgano žico. Vznožje vsake tako zvane fašinske zgradbe so zavarovali proti izpodkopavanju s primernim številom vzdolž položenih butar iste velikosti. Na te podolžne položene butare so nalagali še kamnomet, to je plast kamenja, ki je bil v tem primeru napravljen iz betonskih plošč in klad. Zgornjo plast vsake fašinske zgradbe pa so utrdili z dvema vrstama pilotov, ki sta stali po 4,25 m narazen. Glave pilotov gledajo še približno 30 cm nad fašinsko zgradbo in so na zato obe pilotni vrsti 30 cm visoko še zadelali z rantami, v katere so vložili radi obdržive debel prodni ali pa umetni betonski kamen. S tem so bile zgradbe v svojem spodnjem delu, to je pod nizko vodo, dograjene. Ker se mora vsaka taka zgradba najprej temeljito sestiti, zgornjega dela lani ni bilo mogoče začeti in bodo zaradi tega zgornji del, ki leži nad nizko vodo, izvršili letos. Zgornji del zgradbe bo obstojal iz betonskega kamenja in sicer v obliki nasipa, ki bo 1½ m nad nizko vodo, torej v višini srednje vode.

Lep zaslužek za domačine

Pri vseh teh delih je bilo v lanskem letu zaposlenih povprečno po 60 do 80 delavcev. Grad-

beni stroški so znašali okrog 493.000 Din, od česar je bilo porabljenih za nabave cementa, žice, fašin in lesa okrog 290.000 Din, za delavske mezde pa je šlo nad 200.000 Din. Ker je tudi za tekoče proračunsko leto iz drž. tonda za javna dela določenih 280.000 Din za regulacijo tega odseka, je popolnoma jasno, da bodo v letošnjem letu z regulacijo temeljito nadaljevali. Vsa ta gradbena dela so se in se še bodo vodila v mešani režiji tehničnega razdela v Mariboru. Glede na to, da pride tudi dobava fašinskega materiala in lesa tudi domačinom v prid moremo računati, da znaša celotni zaslužek domačinov, tako delavcev, voznikov in kmečkih dobaviteljev najmanj 50 do 60% gradbenih stroškov. Povsod tam, kjer pa ni treba za fašinske zgradbe nakupovati ničesar drugega, kakor žico in se vsa dobava potrebnega prodnega kamenja in gramozja izvrši od domačega prebivalstva, tedaj dobe domačini tudi do 80% porabljenih vsot. Tako je lanska regulacija poleg tega, da je v

Pred 10 leti in danes

Dva vzgleda občin. gospodarstva

Pod komisariatom vladnega komisarja, gospoda Antona Mencingerja, je mestna občina ljubljanska izdala in razpisala posebno 6% obligacijsko posojilo v nominalnem iznosu 80 milijonov Din, namenjeno gradnji stanovanjskih hiš. Subskripcija tega posojila iz leta 1927 in 1928 ni uspela. Vsega skupaj je bilo podpisaneh komaj 11 milijonov 995 tisoč dinarjev posojila. Pri tem podpisovanju pa so bila v pretežni večini udeležena mestna podjetja oziroma mestne ustanove in nekateri važnejši in večji penzijski fond in večji zavarovalni zavodi. Prav malo je torej odpadlo na manjše ljudi, t. i. na obrtnike, trgovce in uradnike.

V zvezi z razpisom navedenega posojila je morala mestna občina ljubljanska misliti na tisk v ta namen potrebnih obveznic MOL. S tozadevnim naročilom je tedaj mestna občina ljubljanska zelo hitela, in še preden je bil zaključen rok za subskripcijo, je bilo že oddano tiskarni naročilo za tisk 30.000 kosov obveznic v kombiniranem knjigo in bakrotisku. Računalo se je tedaj, da bo subskripcija 30 milijonskega posojila 100 odstotno uspela in da bo zato treba čim prej razdeliti med podpisnike vseh 30 tisoč obveznic. Tiskarnar je v dogovorjenem roku dobavil vseh 30.000 izvodov obveznic s 30.000 kuponjskimi polami, ter še 490 izvodov rezervnih obveznic, skupno za ceno 150 tisoč 999 Din. Ker pa je subskripcija izpadla zelo slabo in je bilo podpisaneh komaj eno tretjino posojila, je bil tako tisk 30.000 izvodov obveznic popolnoma odveč in je ležalo skoraj dve tretjini teh obveznic prav do zadnjega časa v trezorju mestne blagajne. Ti zaboji neporabnih obveznic so bili mestni blagajni ves čas v veliko napotje. Zato je mestna blagajna sedaj na odredbo gospoda župana ves ta papir prodala najboljšemu ponudniku po 60 par za kg in s tem napravila prepotrebni prostor drugim papirjem. Iz tega je razvidno, da je bil tisk obveznic pred znanim rezultatom o subskripciji na vsak način prenaplajen in je tako ljubljanski mestni občini tudi gnočno mnogo škodoval. V tej zvezi bi bilo pripomniti, da so znašali vsi stroški tedanje subskripcije s tiskom obveznic vred skupno Din 271.342,97.

Pereteklo leto, ko je mestna občina ljubljanska zopet izdala razglas na prebivalstvo in ga povabila, naj se v čim večji meri udeleži podpisovanja novega 6% obligacijskega posojila v nominalnem znesku 20 milijonov dinarjev, to pot za likvidnost Mestne hranilnice, se je moral postopek ponoviti. Pri tem pa se je polagala največja skrb na to, da bi občini ne narastli stroški v takšno višino, kot se je to zgodilo leta 1927. Ne samo, da so se stroški reklame kolikor mogoče omejili, dalje stroški pri tisku lenakov in sličnih neobhodnih, a to akcijo zvezanih izdatkih, glavna skrb se je polagala prav na kolikor mogoče cenen tisk novih obveznic. V tem pogledu je bil merodajen v prvi vrsti rezultat subskripcije, kajti šele potem, ko je bilo točno znano, koliko obveznic in kakšne želijo imeti podpisniki, se je mestna občina pričela pogajati o natisu obveznic. S tem se je seveda vsa stvar silno pocenila. S tiskarno je mestna občina napravila pogodbo za tisk obveznic v 6000 izvodih, torej le toliko, kolikor jih bo mestna občina potrebovala, ko bo v prvi polovici februarja 1937 razdelila nove obveznice med podpisnike. Razumljivo je torej, da je zaradi tega tudi račun tiska mnogo nižji in da bo mestna blagajna plačala za dobavo teh obveznic bruto 24.000 Din. Torej je tisk obveznic leta 1927, ko je bilo podpisaneh komaj 40% razpisaneh posojila, stal mestno ob-

osnovi omogočila temeljito regulacijo tega odseka, prišla v prid tudi siromašnemu prebivalstvu, ki je ob regulacijskih delih našlo izreden in dobrodošel zaslužek.

čino 150.000 Din, leta 1936 pa, ko je bil uspeh subskripcije skoraj 200%, pa samo 24.000 Din. Razlika je torej okrog 127.000 Din.

Ne smemo pri tem pozabiti, da so bili za napravo osnutka novih obveznic naprošeni nekateri naši znani umetniki, ki so tudi predložili svoje načrte. Od teh je bil izbran onemoten, ki bo na vsak način delal čast ne le projektantu temveč tudi mestni občini ljubljanski, ki je poskrbela, da bodo nove obveznice kolikor mogoče podobne pravemu vrednostnemu papirju.

Ostali stroški pa tudi daleč ne bodo dosegli izdatkov za razpis obligacijskega posojila leta 1927. Kolikor je sedaj mogoče ugotoviti, ne bodo vsi stroški skupaj, nastali pri razpisu in realizaciji obligacijskega posojila, presegli zneska 100.000 Din. Torej so stroški tega obligacijskega posojila pri dvakrat večjem uspehu za 171.342 Din manjši kot leta 1927 pri tedanjem dvakrat manjšem uspehu.

Kakor povsod in v vseh vrstah občinskega gospodarstva, tako je tudi v tem primeru mestna občinska uprava gledala na to, da se ni po nepotrebnem zapravljala občinski denar, temveč, da se z javnim denarjem gospodari kar najbolj varno in previdno.

Priloga s slikami

Na naš poriv, naj se priglasijo naročniki našega lista, ki bi bili pripravljani za skromno doplačilo 2 Din mesečno naročiti poleg lista tudi prilogo s slikami, smo dobili doslej toliko odgovorov, da bomo prilogo začeli izdajati.

Prva redna priloga s slikami bo priložena našemu listu v soboto, dne 30. januarja. Izhajala bo redno vsako soboto.

Vse one naše naročnike, ki se doslej še niso priglasili za prilogo, prosimo, da to čimprej storo. Le s pravočasnim priglasom si boste zagotovili nemoteno pošiljanje priloge s slikami.

Za one, ki niso redni naročniki našega lista, bo priloga na razpolago pri razprodajalcih našega lista in v tobakarnah.

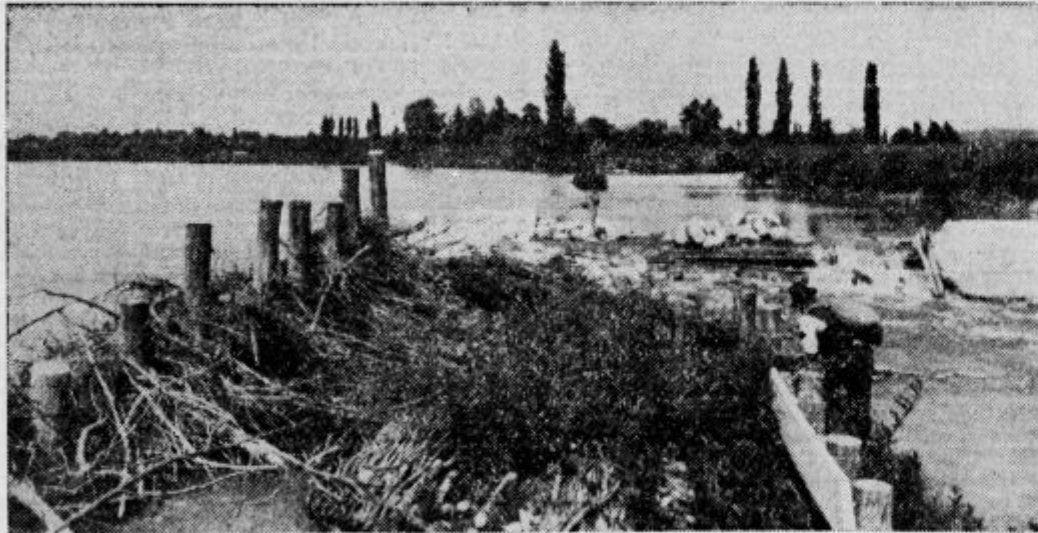
Naša tiskarna bo v teh dneh pripravila vse, kar je potrebno, da bodo slike dovolj čiste in razlofne. Upamo, da bo potem ilustracija tudi v offset-tisku ugajala, ker nam razmere zaenkrat ne dovoljujejo, da bi jo začeli tiskati v bakrotisku.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenicec«.

Sneg v južnih krajih

Iz Sarajeva poročajo, da v osrednji Bosni že nekaj dni gosti sneg. Zaradi globoke snega je onemogočen in prekinjen promet na državnih cestih čez planino Romanjko.

V Crni gori so zadnje dni goste hudi snežni zameti, ki imajo prav tako hude posledice za promet. Ceste med Beranami, Andrijevci in Podgorico dalje med Beranami in Pečjo, med Beranami, Bjelimi poljem in Plevljem so za promet zaprte, ker jih je zametel debel sneg. Več poštnih avtomobilov je obtičalo v snegu. Delavci sicer marljivo odkopavajo ceste, je pa le malo upanja, da bi ceste kaj kmalu rešili neprijetne snežne odeje.

Po visoki vodi ob nedovršeni zgradbi.

Opis našega prvega zdravilišča

(Po raznih virih sestavil dr. A. M.)

(Nadaljevanje.)

Kakšno skrb in pozornost so v prvi dobi posvečali slovečim slatinskim vrelecem, naj pokaže cesarska odločba iz leta 1721, ki je storila, da je bila slatinska rudninska voda poslej tolikrat preizkušena, preden je zavzela eno izmed prvih mest med zdravilnimi vodami v srednji Evropi. Odločbo podajamo v njenih značilnejših stavkih.

»Po smrti našega svetovalca in prijatelja Konrada Henckla so se pokorno vdani prosilci (enajsteri dunajski lekarnarji) obvezali, da bodo iz ljubezni do bližnjega, to za človeško zdravje tako koristno vodo ohranili in razpošiljali... Obvezujejo se tudi, da steklenica slatinske vode ne bo presegla cene 36 kr... Nastavili bodo nadzornika za vrele in njih pravilno zajemanje, ki se bo vršilo le ob lepem vremenu in se bo tako zajeta voda takoj zapečatila... Zato bo vsako leto eden izmed lekarnarjev odpotoval na kraj sam, da uredi vse, kar je potrebno... Vrh tega bodo v naši dvorni pisarni plačali za vsako steklenico 6 kr. pristojbine, ne da bi steklenici zvišali ceno... Vsaka pošiljatev slatinske vode mora biti na Dunaju preiskana po zdravniku, ki ga določi zdravniški vseučiliški oddelek; obenem se mora vselej ena steklenica oddati tudi naši vladi.

Omeniti je treba, da je tudi javnosti veliko lažje in na vestnem in zanesljivem razpošiljanju slatinske vode... Tozadevno dovoljenje dajemo s poveljem vred, da ne sme nihče razen njih prodajati slatinske vode, sicer jih zadene kazni z izgubo tega dovoljenja. To pravico jim dajemo, kakor je bila dolejš v razpošiljanju zdravilnih vrelec navada, za dobo treh let... Ako bi se v tej triletni dobi pregrešili zoper naše odredbe in bi zlasti hoteli

slatinsko vodo »Contrabande« pošiljati, bi jih takoj zadela zapretna kazen. To resno mislimo po tem pisanju, zapečatenim z našim cesarskim pečatom, ki je dan v našem mestu na Dunaju: 17. marca l. 1721 Karel.

Ta slovesno odločba vsebuje tri reči, ki so vredne posebnega poudarka. Prvo je priznanje, da je slatinska voda koristna za človeško zdravje. Drugo je navodilo, da je treba zdravilno vodo razpošiljati iz ljubezni do bližnjega. Tretje je povelje, da mora biti to razpošiljanje vestno in zanesljivo zaradi javnega prigeda in blaga. Vse troje priča, kako visoko sta že ob koncu 17. stoletja stala sloves in cenitev slatinske zdravilne vode.

2. Glasniki razvoja in napredka.

Čudno je, da ne najdemo v slatinskih podzemeljskih rudninah nobenih snovi, ki bi bile strupene in zaradi tega zdravju in življenju škodljive. Slatinski vrele privro na svetlo čisti in sveži in polni zdravilnih snovi.

V davni dobi, ko so ljudje že umeli izrabljati vodo, še niso poznali kemije. Razlagali so si po svoje to čudovito zdravilno silo, dokler ni zdravniško-kemijska veda v poznejših stoletjih po mnogih znanstvenih raziskovanjih dognala glavnih sestavin rudninskih vrelec.

Prvo fizikalno-kemično preiskavo je napravil fizik dr. Jan Ben. Gründel. Izledke je objavil na Dunaju 1685 v latinskem in v Gradcu 1687 v nemškem jeziku.

V naslednjem stoletju je kemijska veda v mnogočeno napredovala, zato je tudi sieherna poznejša razkrojitev slatinske zdravilne vode znanstveno temeljitejša in stvarna popolnejša. — Pomembnejši kemiki in fiziki, ki so raziskavali slatinske zdravilne vrele so sledeče po časovnem redu.

Dr. Dieltl, Dunaj 1772; Suess Jos. Al., Gradec 1803; Lavrencij dr. Vest, Graz 1821; A. Schrötter 1841; V. Ferstel, Dunaj 1853; Kauer, Dunaj 1859;

Max Buchner, Dunaj 1874 in 1884; K. v. John, Dunaj 1876; Ludwig E.-Panzer Th. in Zđarek E., Dunaj 1907 in 1909; dr. Ambrož, Ljubljana 1921; dr. Adolf Režek, Zagreb 1932. Ta poslednji posega vsako leto globlje v analizo slat. vode.

Preobširno bi bilo navajati tukaj vse kemično dognane sestavine slatinskih vrelec. Gotovo je dejstvo, da spada rudninska voda slatinskih vrelec v alkalnično-slatinsko skupino, ki ima največ podobnosti z vreleci v Karlovi Vah. Razlika je v tem, da so slatinski vrele hladni, oni pa topli. Presegajo pa vrele v Karlovi Vah in Vrnjački banji po mnogo večji množini soli, kar daje Rogaški Slatini prednost pred vsemi znanimi vreleci podobne skupine.

Kateri so najvažnejši sestavni deli slatinskih vrelec? Vse raziskave in razkrojitve slatinske rudninske vode se nesporno vjemajo v sledečih izsledkih. V prvi vrsti omenjajo magnezijev bikarbonat, ki je v slatinskih vrelecih v takih množinah, da nadkrijuje v tem pogledu daleč vse ostale vrelece. Prav tako se nahaja v veliki množini v slatinskih vrelecih natrijev sulfat, ki je za zdravljenje nič manj važen ko magnezijev bikarbonat. Raziskave naštevajo tudi še natrijev in kalcijev bikarbonat, kakor tudi količine ogljikove kisline. To so le glavne zdravilne sestavine. Prihajajo pa v poštev še druge tvarine, katerih zdravilna moč nam ni še popolnoma znana. In kdove, ali bo kdaj segla človeška znanost v vse te tajinstvene predelke matere narave? »Narava ostane tukaj večno naša mojstrska zdravnica, ki v spojinu mineralne vode sprejme to, kar najde; in dala zanesljivo, brez tehtnice v roki!« je zapisal strokovnjak Suess 1803 v svoji razpravi o slatinskih vrelecih.

Spretno s kemiki in fiziki so pisali o Rogaški Slatini zlasti zdravniki. Obširne in izčrpne so razprave, v katerih so o rabi slatinske vode poročali v preteklem stoletju znameniti zdraviliški zdravniki v Rogaški Slatini: Dr. Matija Macher, Dunaj 1823; dr. Jožef Šok, Gradec 1836 in 1837; dr. Ernst Fröhlich, Gradec 1837, dr. I. Hoisel,

Celje 1881: Vsi ti in drugi številni zdravniki so pravilno ocenili vse lastnosti številnih dobrodelnih tvarin, ki jih vsebujejo slatinski zdravilni vreleci. Ob skrbni vestnosti jim je stala ob strani zdravniška spretnost in umetnost da so od teh naravnih zdravil pravilno izbirali, dobro vse pretehtali, uvidno uporabljali za vsakega bolnika posebej, da je moglo biti njih delo v srečo in blagor bolnemu človestvu.

Kjer in kadar je bila Rogaška Slatina manj poznana in uvaževana pri zdravih in bolnih ljudeh, je bila povsod in vselej krivda na zdravniških, ki so Rogaško Slatino premalo upoštevali. Kadar je hotel kateri izmed njihovih bolnikov v zdravilišče, so mu nasvetovali namesto domačega: tuje, inozemsko zdravilišče, katerega imena so se še spominjali iz medicinskih knjig. Nasprotno se je pa tudi včasih zgodilo, da so v nepoznanju Rogaške Slatine pošiljali v to zdravilišče bolnike, ki so bili bolni na pljučih; čeč da je tukaj zdrav in čist zrak. Brez dvoma je v Rogaški Slatini čist zrak, vendar leži slatinsko zdravilišče prenizko, zato vsebuje veliko vlage. Tako podnebje pa je škodljivo za bolne na pljučih.

Po mnogoletnih izkušnjah in strokovnem izvestju imenovanih štirih in drugih zdravnikov so se v Rogaški Slatini zdravili in tudi ozdraveli bolniki od sledečih bolezni: Od boleznih želodca in črevesa, kakor je kronični želodčni in črevesni katar; od bolezni na jetrih, kakor so žolčni kamni; od boleznih presnavljanja, kakor je debelost, ghit sladkorna bolezen; od bolezni v območju krvnega obtoka: srčne pogrške, arterioskleroza, srčne nevroze; od krvne bolezni kakor: kloroza in anemija; od bolezni ledvic in kroničnega vnetja mehurja; od lahke živčne bolezni kakor: nevralgija, histerija, nespečnost, nervoznost in zlavob.

Ne gre, da bi v tej zgodovinskih zapiski razpravljali o vplivu slatinske rudninske vode na vse te bolezni, ker vse to spada v dolžnost kopališkega zdravnika, ki odreja količino in vrsto vode v vsakem posameznem slučaju drugače.

Kaj pravite?

Rečeno je bilo, da je sedaj treba začeti drugače delati, ker so razmere hude. Pravo je, da je bilo tako rečeno, samo da bi se tudi tako delalo, kakor je bilo rečeno. Predpust, čas norosti, je prišel. In že beremo o žrtvah teh človeških norosti. V hrastniku je padel smrtno zadet družinski oče, tam gori pri Dravogradu pa je padel 16 letni fant. Eden in drugi po nedolžnem. Eden je odhajal domov s svojo ženo, drugi pa je prišel o gostilno po svojega starejšega brata, naj gre domov. In prepričan sem, da se bo to še kar ponavljalo.

Zato bi rad povedal, da je treba te žrtve nendar le omejiti, če jih ni mogoče kar preprečiti. Seveda to ni stvar moje ali tvoje moči. Pač pa je to stvar oblasti, ki naj poskrbi, da se bodo ljudje poudarjali po policijski uri ter po drugih takih določbah, katere bi preprečile take nesreče. Najprosto bi bilo treba držati se policijske ure. Če bi morali osti gostje ob pravem času domov, bi bilo nesreč mnogo manj. Je pa še druga določba, katera se mi zdi hudo važna in pomembna. Krčmar, kateri bi točil pijanim ljudem pijačo, je menda po nekkih določbah kaznjiv. Jaz sicer tistih določb ne poznam, ker pač nisem ne jurist, ne žandar. Kdor pa jih po svojem poklicu pozna, jih mora izvajati ter paziti, da se izvajajo. Smešno se mi namreč zdi, da imamo silno lepe postave, katerih pa se živa duša ne drži ter se zanje nihče ne briga, najmanj pa tisti, kateri so za take reči poklicani. Torej bi skromno želel tudi v tem oziru novega duha o težke čase, pa bo kmalu bolje na oseh strani.

Včasih nam je bilo hudo zaradi tega, ker so nekateri postavo izvajali samo nad nami, ali pa so svojo oblast nad nami izvajali celo proti postavi. Danes, ko kaj takega ni več mogoče, bi pa želeli, da bi se postava brezpogojno izvrševala in da bi veljala za vse, tudi za tiste in take, za katere je menda včasih ni bilo. Zlasti pa je nekaterim menda že od nekdanjega prizaneženo s policijsko uro. Tistih starih navad naj bo konec, pa bo kmalu policija pretopo in pobojno manj! V tem oziru je strogo dvakrat koristna, celo za tistega, ki se bo zaradi nje pritoževal.

Moderen način pranja

je pranje s pralnim praškom

PERION

Uporabljajte ga in Vaše perilo bo hitreje in lepo oprano.

Koledar

Sreda, 13. januarja: Veronika Mil., devica; Juta.

Novi grobovi

Podpolkovnik Leopold Stuchly. Zvonjenje blejskih zvonov je naznanilo žalostno izgubo nepozabnega in dobrega človeka, gospoda Leopolda Stuchlyja, podpolkovnika v pokojju in posestnika na Bledu. Rodil se je 28. oktobra 1877 v Dobropoljah. Bil je dolgoletni naročnik "Slovenca", katerega je z veliko vnemo prebiral. Udeleževal se je vseh humanitarnih društvih na Bledu in je mnogo doprinesel s svojimi nasveti za povzdigo Bleda. Silno vnet delavec je veljal v odboru Rdečega križa. Ves Bled ga bo kot zavednega Slovenca silno pogrešal. — Naj počiva v miru v blejski zemlji! Svojem naše sožalje!

Vuhred. Po daljšem bolehanju je tukaj lepo pripravljena umrla in bo v sredo, 13. t. m. pokopana Antonija Koren. Nad 20 let je bila zvesta služkinja Pahernikove hiše in velika dobrotnica naše lepe farne cerkve. Njen zglede velikodušne požrtvovalnosti je potegnil tudi druge župljane in sosedje za seboj, da so si oskrbeli sedanje krasno doneče nove zvonove. Naj počiva v miru!

Umrila je v Gestrinovi ulici 6 v Ljubljani ga. Kristina Gaberšek, žena uradnika finančne direkcije v pokojju. Pogreb bo v sredo ob 2. popoldne izpred hiše žalosti. Naj počiva v miru. Sorodnikom naše sožalje!

V Bukovški pri Brezicah je umrla 86-letna ga. Ana Petan, roj. Kreačič. Zaprutila je mnogo sinov, hčera, vnukov in pravnikov. Pokopali so jo včeraj na pokopališču v Brezicah. Naj ji sveti večna luč! Svojem naše sožalje!

V Vižmarjih je umrl g. Jan Dvoršak, staveni vodja. Pogreb pokojnika bo v četrtek ob 3 popoldne izpred hiše žalosti v Vižmarjih 78. — Zalujčim naše sožalje! Pokojniku naj sveti večna luč!

Osebnosti

Odvetnik g. Anton Mejač v Ljubljani se je odpovedal izvrševanju svoje advokature in je bil na lastno željo izbrisan iz imenika. Za prevzemnika pisarne je bil imenovan g. dr. Josip Krapež, odvetnik v Ljubljani.

Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušena domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda milo učinkuje in sigurno otvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/33.

Ustanova dr. Franceta Kosmerlja, odvetnika in univerzitetnega profesorja v Chicagu za dijake Tehniške srednje šole v Ljubljani, ki obiskuje arhitektonsko-gradbeni, strojni ali elektrotehniški oddelke, v znesku Din 3000 letno, je razpisana. Natančni pogoji so razvidni iz »Razpisa« na mestni občinski deski in v veži Tehnične srednje šole v Ljubljani.

Razpisana služba cestarja. Razpisana je služba državnega cestarja-delavca na progi državne ceste št. 2 med km 640 do 643 s sedežem v Strazišču z mesečno plačo 541,44 in mesečno stanovanjsko določilo 90,24 Din. Pravilno kolkovane prošnje, oremljene s pravilno kolkovanimi prilgami, je vložiti pri tehničnem razdelku okr. načelstva v Kranju do 28. februarja 1937. Vpoštevali se bodo le prošnje, kateri so oddali kaderski rok in ki niso mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Natančnejša pojasnila daje pisarna tehničnega razdelka v Kranju.

Razpis. V Službenih novinah od 9. t. m. je objavljena odločba kralj. banske uprave dravske banovine, s katero se otvarja predhodno postopanje zaradi ugotovitve pogojev za otvoritev prve po vrsti javne lekarne na Vrnskem. Okoliš te lekarne bi tvoril ves kraj »Vrnsko«. Prizadete

stranke naj podajo tekom 15 dni svoje morebitne ugovore pri kralj. banski upravi v Ljubljani.

Vremenska napoved. Evropa: Zmerni hladni val vlada nad vso evropsko celino. Prevladuje vedro v srednji Evropi in na zahodnem delu Balkana in oblačno drugod. Sneži na Poljskem, v Romuniji, Bolgariji in Turčiji. — Jugoslavija: Vedro v zahodnih krajih in na Primorju, oblačno v drugih delih z malo snega v srednji Evropi. Toplota se je znižala v severnih in zahodnih delih, drugod je ostala brez znatnih sprememb. Minimalna temperatura Ljubljana —12, maksimalna Ercegnovi +7 stopinj. — Napoved za 13. januarja: Jasno v zahodnih krajih in na Primorju. Prevladovalo bo oblačno drugod, kjer bo tuintam malo snega. Toplota se ne bo znatno spremenila. Sonce vzhaja ob 7:13, zahaja ob 16:20.

V ledeni Donavi utonil. V vasi Bezdan pri Somboru v Vojvodini se je na ledeni Donavi pripetila huda nesreča, pri kateri je izgubil življenje 14 letni deček Ivan Kolar, sin tamkajšnjega uglednega obrtnika Franca Kolarja. Deček si je šel ogledati les, ki ga je kupil njegov oče v gozdu na oni strani Donave. Da bi si skrajšal pot, je deček šel kar čez zamrznjeno Donavo. Ko je prišel do srede reke, se je led pod njim udril in deček je izginil v vodi. Šele drugi dan so ribiči izvlekli truplo malega Ivana iz zamrznle reke.

Žive zajce lovijo. Pri Vinici je bivši grof Bombeles priredil te dni zelo zanimiv lov na zajce in sicer brez pušk in orožja. Najel je namreč gonjače, to je okoli 100 otrok iz bližnje vasi. Bombelesovi lovci in gozdarji pa so nagнали v lovišču zajce, tako da so med vikom otrok bežali v nastavljene mreže, kjer so se ujeli. Lovci in otroci so pazili, da noben zajec ni bil ranjen. V mrežo se je ujelo nad 100 zajcev in tudi mnogo fazanov. Bombeles je dal takoj ujeti žive zajce odpeljati s tovornim avtomobilom v Švicco in Nemčijo, kjer bodo za plemo v tamkajšnjih loviščih. Bombeles dobi za vsakega zajca povprečno čistih 60 Din, medtem ko velja pri nas ubit zajec komaj 20 Din. Za družino fazanov, ki pride ustreljena na domače trge, dobi 60 Din, medtem ko dobi za živo družino fazanov v Švicco in Nemčijo najmanj čistih 200 Din.

PRI RAZPOKANI KOŽI, ozeblinah, lišajih in izpuščjih čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILICNO MAZILCO«.

Veliko zborovanje zasebnih nameščencev

Vse organizacije zasebnih nameščencev vabijo zasebne nameščence in nameščence na veliko zborovanje, ki bo v sredo, dne 13. januarja 1937 ob pol 20 v dvorani Del. zbornice na Miklošičevi cesti.

Na zborovanje hočemo zahtevati in manifestirati za razširjenje pokojninskega zavarovanja na vso državo; za popolno samopravo za naš Pokojninski zavod; za pokojninsko zavarovalno obveznost tudi za trgovske sodrudnike, strojnike z izpiti in zobne tehničke; za zboljšanje pokojninskega zakona glede znižanja starostne meje in zavarovalne dobe.

Trgovski in privatni nameščenci! Vaša dolžnost je, da se vsi do zadnjega udeležite zborovanja! Pokažite, da ste solidarni in nepopustljivi pri obrambi eksistenčnih pravic!

Ljubljana

V sredo, 13. januarja

Gledališče

Drama (začetek ob 8 zvečer): Sreda, 13. jan.: »Atentat«. Red B. — Četrtek, 14. jan.: »Na ledeni plošči«. Red Četrtek, Petek, 15. jan.: Zaprt.

Opera (začetek ob 8 zvečer): Sreda, 13. jan.: »Cavalleria rusticana«. — Glumašič. Red Sreda, — Četrtek, 14. jan.: »Pri treh mladenkah«. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Popust za abonente. — Petek, 15. jan.: Zaprt.

Predavanja

Univerza — predavalnica mineraloškega inštituta: Dne 16. t. m. ob 6 zvečer predava vseučiliški profesor dr. Rihard Zupanič: »Determinizem in fizikalna slika sveta«.

Predavalnica internega oddelka splošne državne bolnišnice: Na 29. znanstvenem sestanku Slovenskega zdravniškega društva bo v torek, dne 15. januarja ob 6 zvečer docent dr. Ivan Matko nadaljeval svoje znanstveno predavanje (6. del) o zgodnji diferencialni diagnozi latentnih cholestytopathij.

Prireditve in zabave

Filharmonija — mala dvorana: Koncert slovečega čelista Slavka Popova v petek, 15. t. m. ob 8 zvečer. Na klavirju prof. M. Lipovšek. Vstopnice v Matični knjigarni.

Kazina — mala dvorana: Drevi ob 8 družabni večer jugoslovanskih arhitektov in inženirjev.

Sestanki

Samostanska kapela pri frančiškanih: Akademsko Marijina kongregacija v sredo ob četrt na devet zvečer sestanek.

Prosvetno društvo Trnovo, Karunova ulica: Drevi prosvetni večer s skiptičnim predavanjem prof. dr. Knificca o popotovanju po Ameriki. Začetek ob 8 zvečer.

Union — verandna dvorana: V ciklu predavanja J. d. k. a. Savica bo 15. t. m. ob 6 zvečer Fr. Sal. Finžgar predaval: »Kako raste pisatelj v sebi in v časom.« Za starešinstvo, srednješolke in članice.

Dvorana križevniškega samostana: V nedeljo, 24. januarja ob pol treh popoldne občni zbor Pogrebnega društva Marijine bratovščine. Na dnevnem redu tudi sprememba pravil.

Ljudski dom v Mostah: V petek, 15. januarja ob 8 zvečer XVI. občni zbor pevskega društva Zvezda.

Kino

Kino Kodoljevo igra danes in jutri »Skrivnost vsake žene« (Hans Sönnker). Cene znižane.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gartus, Moste.

Zobozdravnik dr. Verčon

zopet redno ordinira

Zanimiva predstava v bivši prisilni delavnici. Bivša prisilna delavnica na Poljanskem nasipu je zadnja leta preurejena v zavetišče za duševno bolne ljudi. Duševno bolni ljudje niso za človeštvo popolnoma izgubljeni, temveč imajo možnost, da ozdravijo, pa tudi da si osnujejo lastno kulturno življenje. Oba zdravnik te bolnišnice, dr. Magajna

in dr. Hribar, se zavedata, da je zaposlitev teh bednih ljudi najboljšo zdravilo za njihove bolezni. Osnovala sta pravi dramski krožek, ki je vpriporil že več lažjih iger. Igre sta režirala zdravnik sama. Obenem se zavod trudi, da bi duševno bolne oskrbovance zaposlil tudi z delom. Bolniki tega zavoda imajo lasten tamburaški in pevski zbor. Prednočničin je v tem zavodu bila uprizorjena burka »Pri belem konjičku«, ki sta se je poleg številne zavodove družine udeležila tudi primarij dr. Šerko in ravnatelj zavoda dr. Gerlovič. Izkazalo se je, da so sicer duševno bolni varovanci zavoda zmožni prav izvrstne igrice, da imajo lep smisel za petje in za godbo. Hvaležno občinstvo, kakor ga zlepa nima kakšno gledališče na svetu, je svojim bolniškim sotrpinom izreklo za njihovo dobro igrice priznanje z navdušenim aplavzom. Po igri sta nastopila tamburaški in pevski zbor, ki sta prav tako žela navdušenje. Vodstvu zavoda je treba izreči priznanje, da tako skrbi za razvedrilo v turobnem življenju duševno bolnih!

Lep dar. Pri županu gospodu dr. Adlešiču se je zglašil gospod Rajko Ranzinger in mu izročil Din 1000 kot prispevek Rotary-kluba v Ljubljani za zimsko pomožno akcijo mesta Ljubljane. Za lep dar iskrena hvala!

Dr. Janez Ev. Krekova dijaška ustanova. Navedeno ustanovo je razpisalo mestno županstvo ljubljansko. Ustanova je namenjena dijakom Tehnične srednje šole v Ljubljani in so natančni pogoji razvidni iz razpisa na mestni občinski deski in v veži Tehnične srednje šole.

Med. univ.

Dr. Vladimir Milavec

specijalist za kožne in spolne bolezni ter kozmetiko, naznanja, da je prišel z ordinacijo, Aleksandrova cesta 16, prtljiče.

Diatermija! Ord. od 1—3. Loženi čakalnici!

Ustanove ljubljanskega mesta za dijake Tehniške srednje in učence delovodske, moške in ženske obrtne šole so arzpisane in sicer šest mest za dijake Tehnične srednje šole in štiri mesta za učence delovodske, moške in ženske obrtne šole v iznosu po Din 1000 (en tisoč dinarjev na leto. Pogoji so razvidni iz Razglasa na mestni občinski deski in v veži Srednje tehnične šole.

Sleparije s kokainom pred sodiščem

Jetniki in ječarji sojeni

Ljubljana, 12. januarja.

Pred malim kazenskim senatom, ki mu predseduje s. o. s. g. Rajko Lederhas, se danes razvija velik proces o sleparijah s kokainom. Tihotapstvo tega strogo prepovedanega mamila je tudi žal v naših krajih silno razpredeno. Kokain navadno prihaja po tihotapskih potih v Maribor in od tu ga potem razpečavajo v vse smeri proti Ljubljani in Zagrebu, navadno pa gre ogromna množina kokaina v Italijo. Brezvestni špekulanti pa se spravljajo tudi na drzne sleparije s kokainom. Današnji proces je v jasni luči pokazal, kako iščejo »poštene posle« s kokainom razni Goldsteini, Mayerji in Jochingerji, ki navezujejo stike v Ljubljani z raznimi eksistencami.

Razprava se je že dopoldne silno zavlekla, kajti senatni predsednik je vodil zasliševanje glavnih obtožencev z največjo natančnostjo in v vseh podrobnostih. Zaradi zločinstva obrtne prevare obtoženi so sedeli na zatožni klopi: 36 letni trgovec s starim železom in sedlar Pavel Širok, drugi 45 letni trgovski potnik Josip Mauser iz Bos. Broda, tretji 38 letni trgovski potnik Martin Svete in četrti 53 letni lesni manipulant Franc Hladnik iz Logatca. Ti so obtoženi, da so prodajali mesto pravega kokaina sodo in smukec ter da so dve žrtvi oskodovali za 45.000 Din.

Pet obtožencev pa je državni tožilec dr. Julij Fellahar obtožil prestopka zoper osebno prostost in varnost, ker so dva glavna obtožena izvabili v grad Sangrad pri Cerkljah na Gorenjskem in ju tam zvezali, priklenili k posteljam in ju celo vkovali v železne okove. Ta del obtožence sicer suho navaja dejstva, toda prizor na Sangradu se je po opisu glavnega obtožena Pavla Široka odigral prav dramatično, romantično in strašno.

Obtožence brani 6 odvetnikov: dr. Murko, dr. Brenc, dr. Ražem, dr. Maček, dr. Peršin in dr. Smodej.

Sleparije s kokainom so se vršile lani pred Veliko nočjo odnosno meseca avgusta. Prvi obtoženci so prodajali kokain trgovskemu zastopniku Dragu Čerferinu in nekemu zasebniku.

Dolgotravno zasliševanje obtožencev.

Nad dve uri je trajalo zasliševanje prvega obtožena, Pavla Široka, ki je na dolgo in široko pripovedoval o kokainskih poslih in svoji dogodivščini v gradu Sangradu. Se ne čuti krivega, ker je ponujal pravo blago. Kot strokovnjak je sodnikom pojasnjeval razliko kokaina »rouge« in »merk«. S prodajo kokaina se peča že 4 leta. Toda iz tega posla ni njegov reden dohodek. Vsega je napravil do 4 večje kupčije. Svečano je zatrjeval: »Vedno sem prodajal pristno in pravo blago. Nisem bil čarodej. Kokain mi je dobavljil znanec Jochinger iz Avstrije. Kokain je prihajal tudi iz Limbuša. Obtoženec Martina Sveteta nikoli nisem poprej videl.« Pravil je, kako je prišlo do kupčije s Čerferinom. Kriv je v toliko, da mu je mesto znamke »merk« dal slabšo znamko »rouge«. Človek pa drugače mora dobro poznati kokain. Izgovarjal se je naposled, da se je morala zgoditi kaka zamenjava in da je bil Čerferinu podtaknjen ponarejen kokain v obliki sode. Čerferin je dal za blago 15.000 Din gotovine in menico za 15.000 Din.

Strašni dnevi na Sangradu

Obtoženi Širok je živahno in slikovito opisoval kako je prišel v grad Sangrad. Mehanik Jože Bizjak ga je v avtom peljal na Gorenjsko. Dejal mu je, da tam živi neka »grofica«, ki bo napravila kšeft. Od Kranja naprej ga je vozil 2 uri okrog, da je izgubil vsako orientacijo. »Ko sem prišel«, je podarjal, »v grad, so me zaprli v sobo. Pravilo so mi: »Milostljiva grofica že čaka.« Stopila sta v sobo dva maskirana moška. Eden je zavpil: »Stoj! Roke v vis!« Mislim sem, da sem prišel v kako gangstersko družbo. Tam je bil kakih 6 dni zaprt. Grof mu je pravil: »Moja sestra je zapravila za nepravilni kokain 250.000 Din.« Zvezali so ga, vklelnili v okove in ga priklenili k postelji. Sluga Janez mu je nosil žganje, ki ga je ukradel grofici. Ko so čez dva dni pripeljali Hladnika, je slišal krik na hodniku: »Ojej! Ubiti me hočejo.« Maskiranci so ga pozneje s Hladnikom vred odpeljali na vozu iz grada ponoči. Imela sta zvezane oči. V gozdu so ju pustili in izginili. »Razjokal sem se, ko sem zopet videl zvezde.« Tako je vzklilni obtoženi Širok.

V nadaljnem zagovoru je zanikal, da bi bil izvršil kako sleparijo z drugo žrtvijo, ki ji je pro-

Dekle, ki je šlo pod kamniški vlak

Zadnji »Poned. Slovenec« je poročal o smrtni nesreči nekega mladega dekleta, ki je skočilo v nedeljo zjutraj pod vlak iz Kamnika ter bilo nekaj minut za tem mrtvo. Kamniški vlak je imel lokomotivo, ki je vozila ritensko. Vendar pa sta kurjač in strojevodja takoj opazila nevarnost ter sta pričela zavirati. Vlak pa je kljub temu dekle podrl, da je obležalo na progi. Dekle je bilo smrtno nevarno ranjeno, vendar je še dihala, toda že čez nekaj minut je umrlo.

Pri dekletu niso našli nobenih pisem in nobenih dokumentov, tako da niti ježenski župan g. Sever niti ježenski orožniki niso mogli ugotoviti, kdo bi bila ta mlada ženska, niti niso mogli izvedeti, ali gre za nesrečo ali za samoumor. Ko je »Poned. Slovenec« objavil precej natančne podatke o tej ženski, so pričeli na Ježico prihajati očete in matere z vse Gorenjske, ljubljanske okolice, iz Ljubljane same in celo z Dolenjske ter iz Notranjske. Vsi so namreč pogrešali kakšno svojo hčer. Uredništvo »Slovenca« je dalo podatke o neznaem mrtvem dekletu radjski postaji, ki je prav tako razglasila ta dogodek.

Vest o nesreči na Ježici je v »Poned. Slovenca« je brala tudi družina mestnega uslužbenca Jožeta Košička. Opis obleke v »Poned. Slovenca« se je točno ujemal. G. Jože Košiček je že v ponedeljek zvečer odšel na Ježico, kjer je moral spoznati, da je neznanica le njegova pogrešanka.

Ježenskemu županu g. Severju je nato med solzami pripovedoval, da mu je ta dogodek nejasen. Njegova hčerka Slava po očetovem mnenju ni imela nobenih zvez in ne življenjskih težav. Niti oče, niti mati ne vesta za pravi vzrok samomorilnega koraka svoje hčerke. Kvečjemu je mogla nesrečna Slava svoje dejanje izvršiti v hipni duševni zmedenosti. Pokojna Slava Košičkova se je rodila 25. aprila 1920 v Ljubljani. Dočakala je torej komaj 17 let. Bila je lepo in živahno dekle, zadnje čase si je hotela tudi sama zaslužiti vsaj nekaj sredstev za preživljanje ter se je uslužila pri Ogrinčevi kartonari na Bregu, kjer je prejemale kot začetrnica 80 Din tedensko. Obupani oče g. Košiček je dal danes prepeljati truplo svoje hčerke v Ljubljano v mrtvašnico k Sv. Krištofu, od koder bo v sredo ob 2 popoldne pogreb. Družini g. Jožeta Košička globoko sožalje ob tej nesreči!

dal pravo blago za 15.000 Din. Ta kupčija je bila izvršena avgusta lani.

Zasliševanje drugega obtožena Josipa Mauserja je bilo prav tako obsežno. Tudi ta se ni čutil krivega kakega sleparstva s kokainom. Z obtoženci se je kot poslovni človek poznal že dalj časa. Tudi Čerferina je poznal že več let. Opisal je proceduro, kako so Čerferinu v njegovi pisarni izročili 1 kg kokaina za kupnino 30.000 Din. Čerferin je dal 15.000 Din gotovine in menico za 15 tisoč Din. Tudi Mauser je obdolžen, da je drugo žrtve, zasebnika opeharil za 16.500 Din. Ta žrtve je izgubila nad 30.000 Din gotovine. Mauser je zatrjeval, da je posod napravil vedno »pošten kšeft«.

Ob 13.30 je predsednik razpravo prekinil in se je nadaljevala ob 16.

POPOLDANSKA RAZPRAVA.

Po dvehurnem odmoru se je na popoldanski razpravi nadaljevalo zaslišanje ostalih obtožencev, ki so se kot prva dva zapletali v protislovje in so skušali v svojimi izpovedbami spraviti zavedo na stranaka pota in v drugo smer.

Tretji obtoženec Martin Svete je priznal, da je posredoval pri kupčijah s kokainom. Vršili so se razni sestanki po gostilnah, kamor vedno ne pogleda oko postave. Z nekaterimi se je poznal že dalj časa. Široka absolutno ni poznal. Kupčije so sklepal ponoči. Res v Trstu eksistira trgovec Comini. Hladnik pa se je tudi predstavil za Cominija. Vsak je hotel dobro zaslužiti. Računal je na zaslužek 8 jurjev, če bi Italijan kupil kokain. V Italijo se kokain prodaja pol kilograma za 15.000 lir. Poleti je bila lira nad 3 dinarje. Predsednik: »Obstojala je velika veriga? Ste se šli skrivalice?« Svete: »Ne rečem ne bev ne mev. Vsi smo se slučajno srečali!«

Ze zaslišanje teh obtožencev je pokazalo jasno sliko, kako postopajo špekulante z mamili zelo previdno in premeteno. So v teh poslih rfinirani diplomati, ki znajo postavljati kulise in si zavarovati hrbet. Koliko kokaina pride po tihotapskih stezah v promet po naših krajih, je nemogoče točno navesti. Gre za prav visoke vsote, ki so jih na tahek način zaslužili kokainisti. Sledilo je prav živahno krizno zaslišanje. Sodnik Brelih: »Kako se je Comini zval? Na kakšen naslov ste brozjavili?« Svete: »Vittorio Comini. Poste restante Trieste.« Drugi žrtvi L.V. so najprej prodali pol kilograma »kokaina«. Bila je sodo, za katero je dal 15.000 Din. Oskodovanec je Svetetu pripomnil: »Mene hočete oslepariti? Slabo blago! Navadna sodo! Kaj čem storiti?« Svete: »Proč vrzite!«

Zadeve oskodovanec ni prijavil policiji: »Pa če kličem policijo na pomoč, je vprašanje, ali več koristi ali ne!«

Vdruženje Lado Vučnik postal žrtve za 16.500 dinarjev. Tu je bil Mauser vmes, ki se je predstavil kot Goldstein. Mauser je v Vučnikom sklenil drugo kupčijo za 16.500 dinarjev. V neki gostilni v Komenskoga ulici so zavoj kokaina pregledali. Drugi dan pa ga je Vučnik povabil k sebi in je zavoj prevrtil. Svete: »Ven je letela sama slujda, v gostilni pravi kokain.« Svete je trdovratno zanikal udeležbo pri slepariji. Sodnik: »Ce je vaš zagovor resničen, potem je oskodovani nalašč zamenjal, da vas po krivici ovadi. To je še hušji zločin!«

Četrty obtoženec France Hladnik je že nad 30 let dober poznavalec kokaina, ker je bil zaposlen v veliki kemični tovarni Mirnc pri pripovedoval, da se s prodajo kokaina bavi že več let in da pozna druge obtožence. V zadevi Čerferin ga je Širok prisil, da nastopi pri Čerferinu kot lingiran trgovec iz Trsta. Ponudil mu je slabšo kvaliteto kokaina, ki se zlasti rabi v tihotapske namene. Izročil je Čerferinu pravi kokain, ki ga je pri njem tudi analiziral. Po njegovem je bil mogoče pozneje podtaknjen drug zavoj s sodo. Živo je opisal, kako je bil vkletnjen in vkovan na gradu Sangradu skupno s Širokom. Tam je ostal zaprt v eni sobi dva in pol dneva: »Predsednik: »So vam stio delati? Ste bili v strahu?« Obtoženec: »V sinem strahu. Mislim sem, da je vsega konec.« Pozneje je bil puščen na svobodo ko je poispal neko izjavo Čerferinu.

Razprava se bo zavlekla pozno v noč in se bo končala z zaslišanjem ostalih obtožencev, obtožbeni zaradi omejevanja osebne svobode. Ob sklepu: lista razprava še traja.

Likvidacija kmečkih dolgov

V Društvu inženjerskih in veletrgovcev je predaval v ponedeljek o kmečki zaščiti privatni docent dr. Vladimir Murko.

V svojem predavanju je predavatelj najprej orisal težavni položaj našega kmeta v zadnjih letih in pokazal na vzroke, ki so dovedli do moratorija za kmečke dolgeve, ki se je začel dne 20. aprila 1932 in bil kasneje toliko časa podaljšan, dokler ni prišla nova ureditev. Nato je podal pregledno sliko tudi o kmečkih dolgovih v drugih državah ter n. pr. med drugim omenjal tozadevno nemško delo, ki se pa v kljub vsej nemški natančnosti ni moglo izogniti temu, da je bilo potrebnih za izvedbo razdolžitvenega programa na vzhodu (Osthalfe) kar 27 izvršilnih uredb. Kmečki moratorij, ki je prišel pri nas leta 1932, za Slovenijo ni dosti pomenil, ker je v glavnem samo zniževal obrestno mero za kmečke dolgeve in podaljševal odplačilne roke. V tem oziru kmetijski moratorij ni prinesel olajšav radi tega, ker je bila obrestna mera pri nas za kmetijske dolgeve precej nižja in pa tudi so imeli kmetje posojila še celo na znatno daljše roke kot pa jih je določala ta uredba. Šele po zadnjih znižanjih obrestne mere na 4,5 in 1% se je obrestna mera zniževala tudi v Sloveniji.

Romunija je pokazala najbolj žalosten primer, kako se ne sme reševati vprašanje kmetijskih dolgov. Tu so sli odpsli kmetom celo do 65%, pa je država sicer tudi prevzela del bremen zase, toda tako da je plačevala letno gotovo vsoto Narodni banki za odplačilo kmetijskih menic, ki so se nahajale v njenem portfelju in ki jih je večinoma prevzela od bank, katerim je morala pomagati, da niso propadle. Posledice te rešitve so se pokazale v popolnem trivilu na romunskem denarjem in kapitalnem trgu. Vloge pri bankah so se zmanjšale na minimum.

Pri nas je položaj drugačen, ker se je država postavila na stališče, da vlagatelji ne smejo trpeti škode, poleg tega je seveda tudi prevzela del bremen naravnost na sebe.

Nato je predavatelj omenil zahteve našega kreditnega združništva, ki zahteva, da se tudi za posojila do 25.000 Din uvede individualni postopek kot za posojila nad 25.000 Din, da se izogne tako olajšavam za dolžnike, ki jih prav za prav ne potrebujejo. Sedaj je delo na izvedbi uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov v polnem teku ter se kažejo mnoge pomanjklivosti naše zakonodaje, pa tudi uprave. Veliko težav povzročajo potrdila, ki se ne izdajajo v nekaterih primerih dovolj vestno in jih je treba še mnogo kontrolirati, da postanejo uporabna. Tudi država sama ima interes, da se zaščita ne zlorablja, ker mora nositi del odpisov.

Prinesla pa je uredba mnogo nevesčnosti posebno za nekatere vrste naših denarnih zavodov, t. j. zlasti zadruge. Pri teh nastane vprašanje, kako bodo krile odpise iz lastnih sredstev. Kajti razliko jim je pripravljena nositi država, ni pa re-

šeno vprašanje lombarda teh papirjev. Drugo ne-rešeno vprašanje zadeva obrestno mero. Pri obrestni meri 3% za obveznice zadruge ne bodo mogle spraviti v ravnostne računov zruže in dobička in zato se že pojavljajo posledice, novo zniževanje obrestne mere za vlagatelje. Problem je tudi, kako bodo zadruge premostile razliko med dospetjem prvih anuitet, ki jih dobe od banke, posebno v prvem letu. Tudi je važno vprašanje, kako bo možno lombardirati bone Priv. agrarne banke, ki nosijo nizke obresti. Kajti le z zadostnim lombardom in po približni obrestni meri je mogoče računati, da bodo denarni zavodi dobili potrebna sredstva za izplačevanje vlog v večjem obsegu in pa za novo kreditiranje našega kmeta.

Položaj sicer ni rožnat, vendar pa odpsli rezerv ne smejo navajati naših gospodarskih ljudi s prevelikim pesimizmom, kajti ne bo treba vsem zavodom likvidirati, kot nekateri govorijo. Nasi denarni zavodi so po vojni že doživeli slične težave, ko so izgubili na milijone v vojni posojilnih, pa si vendar opomogli. Seveda pa je glavno vprašanje pri proučevanju cele stvari v tem, v koliko bo uspelo dobiti lombard na kmečke obveznice in bone, državne in Priv. agrarne banke.

V drugem delu svojega predavanja je predavatelj zlasti obravnaval vprašanje kmetijskih dolgov trgovcem in obrtnikom ter opozarjal na tozadevna tolmačenja uredbe.

Po predavanju je predsednik Društva inženjerskih in veletrgovcev g. Stane Vidmar podal kratek pregled najvažnejših dogodkov v našem in tujem gospodarstvu, govoril pa je tudi navzoči predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačič.

Znižanje obrestne mere za posojila pri Mestni hranilnici ljubljanski

Hranilnični upravni odbor je v seji dne 11. januarja 1937 sklenil znižati obrestno mero za posojila takole:

1. za čiste menične kredite od 9% na 8%,
 2. za hipotecirana posojila in kredite od 8% na 7%,
 3. za občinska posojila od 8% na 7%.
- Nova obrestna mera velja od 1. I. 1937.

Obremenitev žel. prog v Jugoslaviji. Oblastni odbor UJNZB v Ljubljani je izdal lepo karlo o obremenitvi žel. prog v naši državi leta 1935. Poleg tega vsebuje karla tudi statistike o dolžini prog v gradbi leta 1935, prog v trasiranju in v projektu, povečanje železniške mreže od leta 1918 dalje in pregled storilnosti, obremenitve prog in uslužbenecv drž. železnice za 1935 po ravnateljstvih, kakor tudi dohodek po ravnateljstvih. Kartogram stane 5 Din in se dobi pri Oblastni upravi, Masarykova c. 14-1.

Državna kobilarna v Ponovičah

Med samoupravnimi ustanovami za pospeševanje konjereje v Sloveniji je bila doslej najvažnejša ustanova Banovinska žrebčarna na Selu pri Ljubljani. Ker pa ima država v ostalih pokrajinah države 6 kobilarn (Petrovo, Mrkonjičev, Dušanovo, Ljubičev, Aleksandrovo in Karadjordjevo), je bilo potrebno, da tudi v Sloveniji ustanovi sličen zavod. Zato nas je razveselilo, da smo v predlogu državnega proračuna za 1937-38, ki je bil pred mesecem dni predložen narodnemu predstavništvu, našli novo postavko 1 milijon za drž. kobilarno (ergelo) v Ponovičah. Od tega odpade na osebne izdatke 530.400 Din, ostalo pa na materialne izdatke. Novi proračun določa za to ustanovo 6 uradnikov, 4 zvanikičke, 3 služtelje, 2 dnevnicařar-nadzornika in 80 nekvalificiranih delavcev-konjarjev.

Nadalje je za to ustanovo važna še postavka med izdatki Drž. kmetijskega zaklada: za ureditev, vzdrževanje drž. kobilarne in odkup posestev za drž. kobilarno v Ponovičah v skupnem znesku 1 milijon, ki bo gotovo večinoma služila v zadnje navedene svrhe.

Od nove ustanove je pričakovati, da bo uspešno delovala za dvig konjereje na Slovenskem. Banovina pa bo lahko zaradi razbremenitve krepkeje pomagala ostalim panogam naše živinoreje in kmetijstva sploh.

Borza

Dne 12. januarja 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je beležil angleški funt v Ljubljani 238 blago, v Zagrebu in Beogradu pa je ostal neizpremenjen na 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani ostal neizpremenjen na 8,09—8,19, v Zagrebu pa se je neznatno uvrstil na 8,06—8,16, dočim je v Beogradu beležil 8,0227—8,1227.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31,15—31,85, v Beogradu 31,75 blago.

Italijanske lire so beležile v zasebnem kliringu v Zagrebu 245,80—248,20, v Beogradu so jih iskali po 2,40.

Nemški Źeki so v Ljubljani popustili na 12,50 do 12,70, v Zagrebu na 12,43—12,63, za sredo januarja so beležili 12,3550—12,5550, za konec januarja 12,3750—12,5750, za sredo februarja 12,38 do 12,58, za konec februarja pa 12,40—12,60. V Beogradu so beležili 12,3815—12,5815.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 hol. gold.	2377,16—2391,75
Berlin 100 mark	1743,52—1757,40
Bruselj 100 belg	731,94—737,01
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	212,75—214,81
Newyork 100 dolarjev	4307,25—4343,56
Pariz 100 frankov	202,50—204,03
Praga 100 kron	151,83—152,94
Trst 100 lir	227,70—230,78

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 3.828.129 Din. Promet na belgrajski borzi je znašal 3.820.000 Din.

Curih. Belgrad 10, Pariz 20,34, London 21,987, Newyork 435,375, Bruselj 73,45, Milan 22,925, Amsterdam 238,50, Berlin 175,05, Dunaj 78,75 (81,80), Stockholm 110,275, Oslo 107,475, Kopenhagen 95,475, Praga 15,24, Varšava 82,25, Budimpešta 85,75, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,43, Buenos-Aires 132,25

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 83—84, agrarji 50—51, vojna škoda promptna 377—378 (378), begl. obv. 69—70, 8% Ber. pos. 86—87, 7% Ber. pos. 76—77, 50, 7% pos. DHB 90—91, Trboveljska 210 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 83—84, agrarji 50—51, vojna škoda promptna 376—378, begl. obveznice 69,25—69,75, 8% Blerovo posojilo 86,50—87, 7% Blerovo posojilo 77 bl, 7% posojilo Drž. hip. banke 91 den., 7% stab. posojilo 85,25—85,50, Delnice: Narodna banka 7000 do 7150, Priv. agrarna banka 195 bl., Trboveljska 200—220, Danica 40 bl., Našice 410 den., Gutmann 45—50, Osj. sladk. tov. 158—160 (168), Vel. Bečker 680 den., Osj. livarna 100 den., Dubrovnik 270—390, Jad. plov. 300 den., Oceanina 230 den.

Beograd. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 83,50 den., vojna škoda promptna 376—376,50 (376,50), 1 (376), 2 (376—377 (377,50, 376), begl. obveznice 69,50 den., 8% Blerovo posojilo 86,50 den., 7% Blerovo posojilo 76,25—77, 7% posojilo Drž. hip. banke 91,50 den., 7% stab. posojilo 84,50—84,75 (84,75), Delnice: Narodna banka 7000 den., Priv. agrar. banka 191,50—194,50 (194).

Kdaj je treba plačati prvi obrok

Čl. 28 uredbe določa, da morajo dolžniki plačati zmanjšane dolgeve Priv. agrarni banki v 12 letih s 4,5% obresti. Prvi obrok zapade 1. novembra 1936. Nadalje določa čl. 29, da se opravljajo plačila, dokler Priv. agrarna banka dokončno ne izračuna odplačilnih obrokov po čl. 22, po začasnem izračunu, ki ga napravi banka po seznamih in listinah, ki jih izroče banki denarni zavodi. Vložitev prošnje za znižanje dolgov, ki znašajo nad 25.000 Din, po čl. 30 uredbe ne vpliva na redni potek pobiranja dolgovanih obrokov.

Po pravilniku morajo denarni zavodi pozvati vse svoje dolžnike-kmete, naj pošljejo takoj in neposredno banki prvo anuiteto. Poleg tega morajo banki denarni zavodi poslati tudi seznam vseh pozvanih dolžnikov, obenem s kopijo poziva itd.

Velika večina denarnih zavodov jasno še ni mogla izvršiti izračuna, saj so zelo pozno dobili pravilne tiskovine in ta namen in navodila, zato tudi niso mogli javiti dolžniku, koliko znaša prvi obrok, ki ga morajo plačati. Če se dolžniki bojijo, da jih ne bi zadelo kakšne posledice poziva Priv. agrarne banke, lahko s položnico nakažejo ljubljanski podružnici Priv. agrarne banke manjši znesek pripombe, da še nimajo obračuna. Ves obrok bodo nakazali pač potem, ko prejmejo od denarnega zavoda izračun dolga in obenem tudi izračunano, koliko znaša prvi obrok.

Izveček

iz zemljiške knjige

Pravilnik o izvrševanju uredbe predpisuje v čl. 21, da sporoče upniške ustanove Priv. agrarni banki tudi število zemliskoknjižnih vložkov, navedbo katastrske občine vseh zavezanecv (glavnih dolžnikov in porokov). V tiskovini »Popis listin«, ki ga je dala Priv. agrarna banka, pa je v navodilu navedeno »Podatki o nepremičninah glavnega dolžnika in porokov, oz. solidarnih dolžnikov. Izročiti se morajo zemliskoknjižni izvlečki in listini, če jih upnik kaj ima, v nasprotnem primeru pa obvestilo sodišča, v katerem vložku, oz. vložkih in v kateri davčni občini so vpisane vse nepremičnine glavnega dolžnika in porokov.»

Pravilnik določa torej eno, navodilo k popisu listin pa drugo, zahteva se namreč obvestilo sodišča. Kdaj in kako bodo mogla sodišča izdati taka obvestila za vse dolžnike in za vse poroke svojega področja in za vsakega, ki je dolžan pri več zavodih, po celo večkrat.

Iz tega sledi, da izvleček iz zemljiške knjige ni niti zahtevan. Če pa bi se dal izvleček, potem bi ga moralo praviloma izdati sodišče. Tako se opažajo nejasne stvari, ki postajajo še bolj nejasne, ker navodila Priv. agrarne banke niso jasna in se kot smo tu videli ne strinjajo s pravilnikom. V praksi bo morala banka svoje stališče prilagoditi pravilniku ki je najbolj merodajen in katerega se je treba držati.

Dunaj. 12. januarja. Tendence je bila danes pri živahnem prometu prijaznejša in za večinoma tečaj narasli. Beležili so: Dunavskosavkojadranska želez. obligacije 76, avstrijske stavbne srečke iz leta 1926 18,75, kasa, Länderbank 75, Narodna banka 174,25, Graz-Köflacher 28,75, Steg 29,80, AEG Union 75, Siemens-Schuckert 161, Steweg 31,65, Magnesia 95, Trboveljska 30,10, Alpine 44,28, Berg-Hitten 588, Rima Murany 96,50, Steyr-Daininger-Puch 245, Leykam 52,25, Semperit 58,05.

Žitni trg

Novi Sad: Rž. bč. 130—132,50, Koruza bč., sremska nova gar. kval. 70—71 ban. nova gar. kval. 68—69, srem. nova suš. Indija 82—84, Vse ostalo neizprem. — Tendence vzdržana. — Promet, srednji.

Sombor: Vse neizprem. Tendence vzdržana. Promet 42 vagonov.

Živina

Dunajski presitji sejem 12. januarja. Prigovnih je bilo 5913 pršutarjev in 4.442 špeharjev, skupno 11.355 glav, od tega iz Avstrije 3.369, iz inozemstva pa 8.017. — Cene so bile naslednje: 1. špeharji 1,02—1,03, srednjetočki špeharji 1,58 do 1,60, stari špeharji 1,44—1,54, kmečki špeharji 1,55—1,65, križani špeharji 1,55—1,65, pršutarji 1,48—1,70 bl. za kg žive teže. Čeprav so bili posli dobri so vendar radi velike ponudbe cene deloma popustile. Tako so lahki špeharji popustili za 3—5 grošev, težki poljski za 2 groša. Prva madžarski veleposelstviški špeharji so radi zantnega povpraševanja narasli za 3 groše, dočim so kmečki špeharji zadržali cene prejšnjega tedna.

Izvoz pšenice in koruze 1936

Od 1. januarja do 31. julija 1936 je bilo iz naše države izvoženih 1654 vag. pšenice za 20,6 milij. dinarjev. Od 1. avgusta do 31. decembra pa je znašal izvoz 27.666 vag. za 402,1 milij. din. Samo v decembru smo izvozili pšenice 3189 vag. za 46,8 milij. dinarjev.

V drugi polovici leta 1936 se je izvoz pšenice razvijal sledeče:

	vag.	milij. Din
julij	188	2,4
avgust	5.168	65,8
september	9.108	120,3
oktobar	5.635	91,3
november	4.667	77,3
december	1.654	20,6

Iz tega pregleda je razvidno, da je bil največji izvoz septembra, da pa od tlej izvoz popušča in se stalno zmanjšuje. Računati je, da smo letošnjega presežka izvozili 28.000 vag. Tudi za ostale količine pšenice imamo že sklenjene pogodbe, tako da vnovčenje letošnje žetve ne predstavlja nobenih težav, ki so se stalno in redno pojavljale od leta 1929 naprej.

Čeprav smo tudi v koruzi imeli letino, vendar se izvoz koruze še ni tako dobro razvil kot izvoz pšenice. V zadnjih treh mesecih leta 1936 smo izvozili koruze:

	vag.	milij. Din
oktobar	324	3,85
november	1.993	19,5
december	3.216	29,1

Izvoz koruze pa je še znanen v ostalih zimskih mesecih in nam je pričakovati še ugodnih rezultatov za prve mesece leta 1937.

V naslednjem podajamo pregled izvoza naše pšenice in koruze v zadnjih letih:

	Pšenica		Koruza	
	vag.	mil. Din	vag.	mil. Din
1928	16.228	410,1	397	10,5
1929	55.401	1.229,9	16.694	273,4
1930	25.241	474,1	50.348	547,7
1931	30.904	475,1	22.472	205,2
1932	13.306	163,3	18.533	136,0
1933	1.276	15,6	60.123	431,5
1934	9.790	127,5	67.338	562,4
1935	3.029	39,8	38.772	313,1

Iz pregleda je razvidno, kako zelo je narasel naš izvoz pšenice, v manjši meri pa je narasel naš izvoz koruze, ker se največ koruze izvaža v prvi polovici leta, pa je bila letina 1935 slaba in nismo toliko izvozili kot prej.

Za ilustracijo razmer navajamo še tole zanimivo tabelo, ki smo ji sestavili po podatkih naše carske statistike, prvi del priobčije povprečne cene, drugi del pa delež v naši zunanji trgovini:

	pšenica		koruza	
	Din	%	Din	%
1928	252	264,5	6,36	0,16
1929	222	164	15,52	3,45
1930	188	109	6,99	8,08
1931	154	91	9,90	4,30
1932	122,5	73	5,35	4,45
1933	122	72	0,46	12,77
1934	130	83,5	3,39	14,50
1935	131	81	0,99	7,77
1936	144	100	?	?

Kulturni obzornik

Ob 50 letnici smrti F. Erjavca

Pred 50 leti je ležal na mrtvaškem odru v Gorici (†12. jan. 1887) velik prirodoslovec in pisatelj, »slovenski Brehm« Franjo Erjavec ter mu je Gregorčič zapel tedaj svojo lepo osmrtnico: »Umrl je možke... Umrl je mož: velik učenjak, umetnik, ljubitelj slovenskega jezika in dober človek, poštna slovenska korenina zlatega srca. In zanimivo je, da mu prav zdaj, peddeset let po smrti, izhajajo vnovič Zbrani spisi (Jug. knjigarica), ter da se sedanja mladina prav tako naslaja ob njegovih klasičnih »Domačih in tujih živalih«, kot smo se mi in vsi prednamci. To je že dokaz, da je Erjavec živa postava v slovenski književni zgodovini, vrednota, ki se ji ob tem jubileju moramo Slovenci vnovič pokloniti in jo priznati.

Erjavec je eden izmed tiste častitljive slovenske plejade, ki je ustvarjala slovensko pesem in prozo, slovenski znanstveni jezik ter po Levstikovem zgledu in ob njem postavljala temelji današnji slovenski književni kulturi. Če je Levstik postavil vso našo kulturo na pristno narodna in ljudska tla ter je Jenko po Prešernu zopet odkril slovensko pesem, in Stritar prvo literarno šolo in kritiko, je njihov sošolec Erjavec, član ljubljanskih »Vajeveev«, bil najboljši nadaljevalec Levstikove tradicije, dokler ga ni prerasel deset let mlajši Jurčič. Erjavec je pisal v Glasnikovi dobi najlepšo slovensko prozo, črtice in povesti, ki jih človek še danes z velikim užitekno bere. Njegova slikanje »Ene noči na Kumu«, taborjenje romarjev ob grmadi in pomenkovanje pod milim nebom je že danes klasična slika plastičnega opisa, prav kakor so njegove povesti »Ni vse zlato, kar se svetli«, »Huzarji na Polici« ali »Hudo brezno« pravi temelji slovenske ljudske povesti. Treba bo oživel zopet Erjavca pripovednika, že zaradi sočnega jezika in zdravega realizma. Toda

za vedno pa bo Erjavčev lik ostal v slovenski kulturni zgodovini kot prvega in še dozdaj najboljšega pisatelju-prirodoslovcu, ki v leposlovnih oblikah zna podati živali v polnem življenju ter nekako iz njih ven govorje ljudem o svojem življenjskem načinu. Erjavčev spis »Zabec ali »Rake« spada med klasične tovrstne opise, kakor njegove napol znanstvene »Domače in tuje živali v podobah« med najbolj priljubljene prirodoslovne spise, namenjene kdaj slovenskemu bralcu.

Posebej pa moramo omeniti — že še nismo imenovali Erjavca-satirika (potopis »Iz Ljubljane v Stiško«) — vsaj Erjavca znanstvenika. Ne samo, da je napisal veliko znanstvenih prirodoslovnih razprav v slovenskem, hrvaškem in nemškem jeziku v izdajah raznih znanstvenih društev, da je bil l. 1875, celo imenovan za rednega profesorja prirodoslovja na novo ustanovljenem Strossmayerjevem vseučilišču v Zagrebu, kjer je že prisegel, a službo pustil, ker je — po 11 letih v tujini — hotel končno živeti v lepi Sloveniji, v Gorici; opozoriti moramo tudi na njegovo prizadevanje za lepo, pristno slovensko izrazoslovje, ki ga je iskal »popotno torbo« po vseh slovenskih krajih. Tako ljubezen in smisel za lepo slovensko besedo je imel tedaj norda samo še njegov učitelj in prijatelj Levstik.

Ko se ob pedesetletnici njegove smrti spominjamo tega izrednega človeka — enega najsimpatičnejših v kulturni zgodovini —, tega v resnici »možak«, smo veseli, da je spomin nanj po zaslugi Jugoslovanske knjigarice ter književnega zgodovinarja dr. Slodnjaka zopet oživel z novo izdajo njegovih »Izbranih spisov«, katerih dva zvezka sta vnovič prišla v roke slovenskega bralca. Tako Fran Erjavec ni mrtve; njegova dela oznanjajo: »oživel je — možke« — id.

Ob 50 letnici dr. B. Vybiral

Med največje prijatelje Slovencev in slovenske kulture med Čehi spada vsakogar ravnatelj olomuške — nekdanje univerzitetne — knjižnice dr. Bohuš Vybiral, predsednik tamkajšnje če-

škoslovaško-jugoslovanske lige. Ze ko je z našimi akademiki študiral na Dunaju, je se seznanil s slovensčino in slovensko književnostjo, ki ji je odšel posvečati vedno največjo ljubezen, prav tako, kakor tudi našim krajem, ki jih je že večkrat obiskal. Poleg tega, da g. dr. Vybiral deluje znanstveno v češki literarni zgodovini, v zgodovini (Glasnik olomuškega muzeja) in publicistiki, je vedno našel časa, da je proste ure posvetil prevodom iz slovenske moderne književnosti. Tako je naš jubilar prestavil Tavčarjevo »Cveje v jeseni«, Cankarjevega »Kurenta«, »Tri povesti itd., Izidolca Cankarja »S potje, Novačanovo »Velejov«, Čelisko kroniko, »Našo vas«, Levstikovo »Tino Gramontovo«, »Gadje gnezdo«, Kraigherjevega »Kontrolorja Skrobarnja«, Pregljevega »Plebanusa Joannesa«, Kmetove Heleno«, Kozaka, Bevka, Mrzela, Kača itd. Ne moremo naštetih vseh njegovih prevodov, ker jih je toliko, da bi jih gotovo nekaj pozabili, tudi že našeta dela izpričujejo, da ima slovenska moderna književnost najboljšega posrednika v dr. B. Vybiralu, ki je s svojim delom največ pripomogel k poznanju moderne slovenske književnosti med Čehi. Kdor ve, »kakšno ljubeznijo se vglablja v slovenska dela, kako je iskal odgovarjajoče izraze pri prevodu Pregljevega Plebanusa«, ta bo znal ceniti ne samo pomen tega prevajateljskega dela, temveč tudi prevode same, ki so gotovo na visku. Pa tudi Čehi sami cenijo delo dr. Vybiralu ter mu Muzejsko domovinsko društvo v Olomcu ter češkoslovaška-jugoslovanska liga istolan prireditelja proslavilo jubileja jutri, 14. t. m., pod naslovom »Večer največje jugoslovanske literature«, na katerem bo vedno besedo govoril docent za jugosl. književnost na praški univerzi S. dr. J. Heidenreich, o novejši slovenski prozi pa predaval dr. O. Berkopec, lektor za slovensčino na isti univerzi. Nato pa bodo člani olomuškega gledališča citirali dela slovenskih pisateljev Cankarja, Novačana, Preglja, Bevka, Mrzela in Kača v prevodih jubilara.

Tako bodo Čehi in Jugoslovani na češkoslovaškem proslavili jubilej našega velikega prijatelja.

Kaj je francoski marksist doživel v Španiji

Neki francoski marksist poroča v listu »Jours«, kako se mu je po neskončnih težkočah posrečilo uiti španskim boljševikom. Francoz je bil v juniju 1936 prišel v Madrid. Pravi, da je bilo tedaj v Madridu takšno, kakršno je zdaj v Franciji: štrajk je sledil štrajku, spočetka so bili le tu in tam, nato je izbruhnila splošna revolucija.

Dva dni pred umorom velikega politika Sotela se je bil Francoz z avtom peljal proti Eskorialu. Na cesti so ga dvajsetkrat ustavile rdeče tolpe in ga preiskale. — Koj potem, ko je bil Sotelo umorjen, se je začelo streljanje vsevpred.

Vsak dan je bilo videti ob zidovih mrtva trupla vplivnih Madridčanov. Vedno se je izkazalo, da je bilo mesecje že vse pripravljeno in da so bili anarhisti in delavske zveze tudi že sestavili sezname onih, ki so jih bili obsodili na smrt. Čakali so le ugodne prilike, da izvedejo svoj načrt. Osem dni so morili po točkah seznama!

Ko so potem nastopile čete nacionalistov

(belih), pa se je boljševiški plamen krvi razbesnel do neizmernosti. Dan na dan je bilo na nekem travniku blizu Casa del Campa videti mrtvece, ki so jih rdeči kar vprek morili. Po 25 mrtvičev si videl na dan na tem žalostnem kraju. Od julija do zdaj je postalo 35.000 ljudi, tudi mnogo otrok, žrtev rdeče morije.

Francoz pravi dalje, da je bil prej prijatelj komunistov, da pa je zdaj, ko je videl, kaj počenjajo v Španiji, temeljito ozdravljen rdeče omame. Pravi, da je težko vse to verjeti, kdor ni vsega videl na lastne oči. Francoz je osebno poznal rablja Lonisa Cardero, ki je bil nekakšen preiskovalni sodnik anarhistične zveze. Njegovo delo je bilo, da je pregledoval listine in izkaznice jetnikov, čeprav ni znal ne brati ne pisati. To pa Cardero ni motilo in se je celo bahal, da je največ fašistov »lastnoročno poklal«.

Francoz poroča nato, kako je pred odhodom iz Madrida še enkrat pogledal v vse hiše, kjer so bili nekoč njegovi znanici in je videl, da je bilo vse, prav vse uničeno, oplenjeno, pokradeno. V svoji besni strasti po uničevanju niso rdeči nikomur prizanesli, pobili so celo mačke, pse in ptiče.

Češčenje mučencev — žrtev boljševizma

Kakor povedo poročila iz Varšave, so nedavno postavili v ondolni cerkvi sv. Ane v navočnosti cerkvenih vojaških in drugih osebnosti, spomenik v spomin na prelata Konstantina Budkiewicza.

Budkiewicz je bil kanonik katedrale v Mohilevu in najvnetejši sodružnik apostolskega administratorja za katoliško Cerkev v Rusiji po revoluciji leta 1917, škofa Cieplaka. Oba so leta 1923 sovjetska sodišča obsodila na smrt. Medtem ko so škofa Cieplaka radi neke inozemske intervencije pomilostili in ga nato izgnali iz Rusije, je pa bilo vse delovanje za rešitev prelata Budkiewicza brezuspešno. Dne 31. marca 1923 je kot odločen spoznavalec katoliške vere umrl v neki moskovski ječi mučeniške smrti. — Spomenik je umotvor poljskega arhitekta Aleksandra Borawskega. Denar za spomenik je zbiral po vsej Poljski poseben, nalašč za ta namen izvoljeni odbor. Pri odkritju spomenika je bil tudi prejšnji mohilevski nadškof de Ropp.

S spomenikom prelata Budkiewiczu pa je zaeno počeščen spomin vseh oaih mučencev, ki so pod ateističnim boljševizmom v Rusiji s smrtjo izpričali zvestobo do katoliške vere. Nekaj časa so razen iz Rusije, prihajala pretresljiva poročila o mučeništvu tudi iz Mehike. K tema dvema državama se je zdaj pridružila še boljševiška Španija in pomnožila seznam tistih, ki so v 20. stoletju radi svojega verskega prepričanja prestali neskončne muke in strahotno smrt. — Usta teh mučencev so za večno onemela in vendar so ti nešteti tisoči najzgovornejši tožniki one satanske oblasti, ki želi v imenu boljševizma ves svet potisniti v prepad krvi in groze.

S poroke holandske prestolonaslednice Julijane: poročni par (sedé) v cerkvi sv. Jakoba v Haagu pri poročnem obredu.

400 letnica kanarčkov

Leta 1536 se je blizu otoka Elbe ponesrečila neka španska ladja in iz ladje je sfrčalo kakih sto kanarčkov, ki so bili kot izredni ptiči namenjeni za Evropo. Ptiči so se naselili na otoku, a kmalu so jih Italijani polovili in jih prodajali za odlično poslastico. Odtlej je bilo kanarčke dobiti spet samo v severni Afriki. Da so pa Španci še dalje izvažali to dragoceno trgovsko blago, pa nam dokazuje neka trgovska knjiga, ki je izšla v letih 1545—1550 in ki govori o čudovitem ptiču kanarčku, ki ga radi španskega monopola nanj, skoraj ni moči kupiti. Le najbogatejši ljudje so si mogli privoščiti tako razkošje, kar je veljalo tudi za Italijo in v prvi polovici 17. stoletja je bilo v Italiji in Nemčiji že nekaj trgovcev, ki so gojili in za drag denar prodajali kanarčke.

Kanarček živi torej 400 let v Evropi, dasi samo v kletkah. Ali so ga poznali stari narodi? Saj so jim bili znani Kanarski otoki, kjer je bil kanarček doma. Feničani so imeli živahne kupčijske zveze v Guanči, z ondolnimi praprebivalci in Rimljani, so bili radi lepih kanarčkov pokraj in v krasnega podnebja tako v Italiji, da so tjakaj nameslili svoje »elizejske poljane«. Plinij imenuje te otoke »Canarias«, ker je živel ondoli mnogo psov (canis lat. = pes), a sicer so jih imenovali srečne in blažene otoke. Zgodovinsko je dognano, da so Kartaginci bivali na teh otokih (ki jih je dvajset), zakaj 1.40 pred Kristusom je mavretanski kralj Juba poslal svoje odposlance tja.

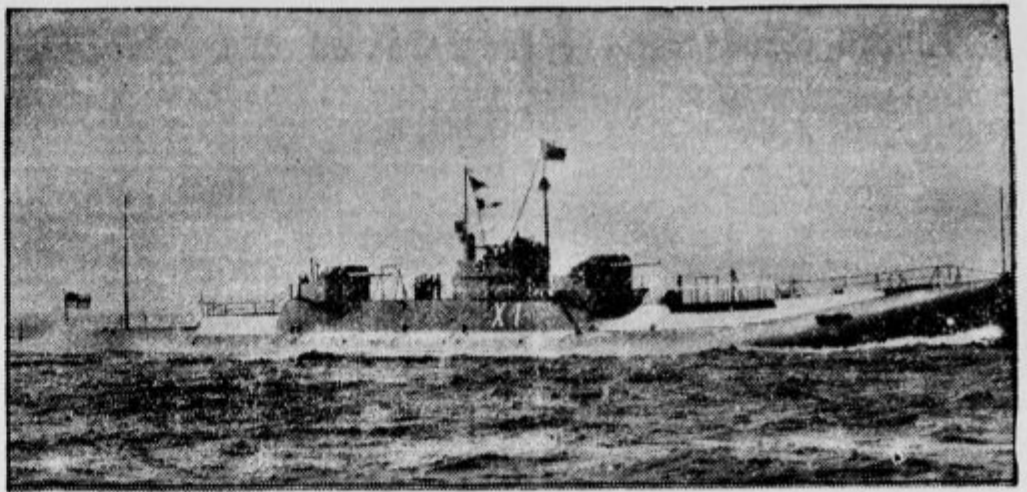
Kasneje, čez več stoletij, ko so bili Kanarski otoki že v najrazličnejših rokah, je kralj Ferdinand Katoliški kupil za 15.000 cekinov vse otočje in do leta 1496 so bili že vsi prebivalci iztrebljeni, kolikor se niso pomešali s Španci. Španski vladarji so tudi to svojo kolonijo brezobzirno gospodarsko izkoriščali. Iztrebili so na ta način ondolno živalstvo, rudništvo in rastlinstvo. Vendar živita še dandanašnji ondoli dve vrsti netopirjev, ki jih ima tudi Evropa. V prvi vrsti so se izvažali ptiči, ki so jim dejali »sladkorni ptičiči«; zdaj vemo, da so bili to nekakšni vrabci iz vrste ščinkovcev. Čudno je pa to, da so ti ptiči odtlej spremenili barvo perja in nihče si ne more razlagati, zakaj so iz zelenih ptičev nastali ptiči rumene barve. V Italiji, Nemčiji, Angliji, Holandiji, Rusiji in Turčiji so jih spet in spet križali z liščki, čički, ščinkovci. Vsi ti potomci pa so si na čudoviti način ohranili pevsko zmožnost in divji kanarček z otokov poje prav tako kakor oni v naših kletkah.

V Evropi smo prav zato tako vzljubili kanarčke, ker tako veliko, prijetno in ljubko pojejo. Kakor pred 400 leti, tako nam je kanarček radi petja še dandanes priljubljen.

»Kakšno pisano ruto pa imaš krog vratu?«
»Saj ni ruta! Zavezal sem si le prav vse kravate, ki sem jih dobil za božič, da ne bo kje zamerele«

V Rio de Janeiro je poletje! Tu so pravkar otvili kopalnišča. Na sliki vidiš čudovito kopalnišče Copa cabana.

Največja angleška podmornica, »X 1«, ki odrine za 3600 ton vode. Podmornico so v Jarrovu ustavili in jo bodo popravili, ker ni ustrezala vsem zah tevam. Stala je pa krog 250 milijonov dinarjev.

Največje, najmanjše, najdražje znamke

Ko so izkopali pra-pradavno mesto Ur v Mezopotamiji, so našli majhno lončeno tablo, ki jo moremo imenovati najstarejšo znamko na svetu. Saj izhaja iz leta 2500 pred Kristusom. O tej lončeni znamki, ki ima podoben kralja lbi-Sinsa, je zapisano, da so jo uporabili, ko so svečeniški templja v mestu Ur poslali neko vsoto denarja menjalcu Shalpaou.

Prve znamke v Evropi je izdal neki zasebnik de Valayer l. 1653, ko je bil ustanovil mest-

vedel v Angliji enotno pisemsko pristojbino. A šele l. 1840 je ta predlog potrdil parlament in 6. maja 1840 so izšle prve pisemske znamke.

V Nemčiji je prva uvedla znamke Bavarska, in sicer l. 1849; l. 1850 pa jih je imela Prusija.

Kljukasti križec so najprej imele kitajske znamke. in sicer l. 1862 v Hangkongu.

Največjo zbirko znamk na svetu je imel baron Ferrari, bivši avstrijski poslanik v Parizu. Ko so jo razprodali, so dobili zanjo deset milijonov zlatih mark.

Prva razstava znamk je bila l. 1870 v Dresdenu. Najpopolnejšo in najdragocenejšo zbirko znamk na svetu je imel rajni angleški kralj Jurij V., zdaj jo ima Jurij VI.; znamke so v 200 albumih.

Najdražja znamka sveta je britsko-gvajanska znamka za 1 cent iz l. 1856; na vsem svetu je ena sama te vrste. Imel jo je ameriški milijonar A. Hind, ki je pred nekaj leti umrl. Za to znamko je dal skoraj 2 milijona dinarjev! Zdaj je pa spet na prodaj za ceno 2 in pol milijona dinarjev — Skoro prav tako dragocena je znamenita Mavricijeva znamka; le plošča, ki so jo z njo natisnili, je vredna več ko milijon dinarjev!

Prvo društvo za zbiranje znamk je bilo ustanovljeno l. 1866 v Novem Brunšviku (v Kanadi).

Največja znamka sveta je neka časopisna znamka iz USA iz leta 1865, ki meri 52 x 95 milimetrov. A zdaj jo je jako prekosila neka kitajska znamka, ki meri 25 x 6 in pol centimetra! Najmanjša pa je znamka Bolivar-lo-Centavos iz l. 1863, ki meri le 11 x 12 milimetrov!

Dopisnice so prvokrat razprodajali 18. junija 1870. Ta dan so jih le v Berlinu razprodali 45.000. — Dne 1. novembra 1931 so v Nemčiji uvedli »zračno pošto«; o priliki 50. jubilejne vožnje zrakoplova »Osnabrück II.«

Prva znamka z žalnim robom je izšla l. 1903 ob smrti srbskega kralja Aleksandra I. Obrenoviča. A koj so uničili te znamke in nemara je nima nihče več na svetu.

»Uboga gospa, kaj imate spet vnetje v ušesu?«
»O ne! Le moj sin se uči novo vajo!«

no pošto in je za razposiljanje pisem izdajal nekakašne biljete, ki so sličili današnjim znamkam.

»Iznajditelj«; pošne znamke pa je prav za prav Anglež Chalmers v Dundeeju, ki je leta 1856 stopil v zvezo z reformatorjem angleške pošte, sirom Rowlandom Hillem. Hill je l. 1837

»Kje si bil sinoči?«
»Le kar povej! Verjela ti tako ne bom nič!«

»SLOVENE« pred 60 leti:

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 10. januarja. Nedavno je »Narode« s svojo brezobzirno kritiko vse dramatične kroge v veliko nevoljo spravil, in padali so izreki, kakor »plačan je ta kritik od nemškutarjev, vničiti hoče gledališče« itd. — Nihče ne taji potrebe in koristi pravične kritike, kritika je za umetnost, kar so viharji za naravo. Pa vsak tudi ve, da je za mlado, rahlo evvelio mrzli sever škodljiv, in da po hudi, mrzli burji mlado cvetje pozebe. Naša dramatika je še rahla evvelica in spuščati na njo nevihto najostreje kritike, pravilo bi se vničiti jo. Igralci izgubijo veselje do igranja, ako se tako neusmiljeno raztargajo, čeprav so se kolikor mogoče potrudili. Saj nismo na Dunaji ali v Parizu, da bi se moralo vse pod klop vreči, kar ni »izvrstno«. Čudno je tudi slišati »Narodovega« kritika, ko od sinekur govori,

dočim je komaj par najboljših igralcev pošteno plačanih, drugi pa delajo za malo ali nikako odškodnino. Take kritike tudi ljudi iz gledališča plašijo; nemškutarji že tako povsod govorje, da slovenski igralci nič ne znajo, potem jim to potrdijo še narodni listi (kar »Tagblatt« vselej z veseljem ponatisne), in marsikdo si misli, »če res tako pacajo, bom pa rajši k nemškim predstavam hodil.« — Jaz ne pišem zoper »Narode«, ne zoper kritiko sploh, ampak zoper: tako kritiko, ki preveč zahteva, preostro obsojuje, igralcem in slušateljem veselje jemlje, nasprotnikom ga pa daje ter tako na vse strani škoduje. Če kedaj dočakamo tesnejše združenje Slovencev, kateri bodo potem lahko gledališču večjo podporo dajali, potem se bo tudi lahko več zahtevalo. Bog daj!

Iz Bele Krajine, 9. jan. Narodno društveno življenje se pri nas prav veselo razvija, posebno v Meliki in v Črnomlju. Med temi, ko se od drugod čujejo glasovi o propadanji čitalnic in bralnih društev, črnomaljska čitalnica vrlo napreduje; to je pokazal zadnji občni zbor. V odbor so bili izvoljeni gospodje, ki so nam porok da čitalnica ni v slabih rokah, da bomo imeli od nje letos še veliko veselja, zlasti ker imamo tu mešani zbor, kakor malokje drugje. Od take veselje prikazni podprti upamo, da tudi o prihodnjih volitvah za deželni zbor nemurji pri nas ne bodo želi, posebno ker je glavni nemčurški agitator P. zadnji čas prišel močno ob veljavo.

Če hočete vedeti

Prekoceanska letala bodo odlej orevažala s seboj knjige, ki jih bodo posojali osamtjenim otočanom na Wake in Midwoy.

V Oaxaci v Mehiki so našli neko cipreso, ki je že 4000 let stara in je deblo tako obsežno, da jo more šele 24 mož obseči.

Vse vodovje krog otoka Guadeloupa je zaščitno vodovje radi povodnih slonov, ki jih je le še malo na svetu in se dozdeva, da jim je ta kraj najljubši.

»Svetovala si mi, naj obleko očistim z bencinom in jo obesim čez noč na vrt.«
»No, ali so madeži izginili?«
»Pa še obleka zraven!«

Za ledvične bolnike Spinača na angleški način

Če hočeš, da bo zelenjava malo drugače prirejena kot običajno, jo »kuhaj takole: Dobro preberi in operi spinačo in jo prav malo okuhaj v slani vodi. Pripravljena mora biti velika, dobro pregreta skleda in še raztopljeno presno maslo in nekaj žlic oprazjenih drobtin. Okuhano spinačo strešes na majhno sito ali na cedilnico (ki jo imamo za juho). S tem damo spinačo okroglo obliko; malo jo pritisnemo, da je videti ko polovični cmok. Potem daš ta spinačni cmok na vročo skledo in ga obliješ z maslom in potreseš z drobtinami. Tako delaš, dokler je kaj spinače in daš na mizo. — Taka spinača ima še to vrlino da je kmalu narejena, da imaš malo dela z njo in da je izvrstnega okusa.

Nova magdalenska šola je oživela

Maribor, 12. januarja.

Včeraj je oživelo novo močeno šolsko poslopje, ki ga je mariborska mestna občina zgradila sredi Magdalenske predmestja. Mladina je prvič napolnila razrede ter se je začel v deški meščanski in dekliški ljudski šoli redni pouk. Otroci so prihajali včeraj zjutraj v novo šolo z veliko radovednostjo in radostnimi pričakovanji. To, kar so videli, je presegało vsa njihova pričakovanja. V starih doseđanih šolskih poslopih so bili navajeni na temne, nizke razrede, v katerih so bili naphani, kakor sardine, na staro opremo, slaba tla, ozke hodnike, v novem šolskem poslopiju pa jih je presenetil močeni vhod, prostorni, svetli hodniki, pokriti z linolejem, krasni razredi s svetlim parketom, udobne šolske klopi in prijetna toplota, ki je enakomerna na hodnikih in v razredih. Razlika je res velika. Učenci so sedaj vsi navdušeni za svojo novo šolo, prav tako pa tudi učitelji, ki so prepričani, da bodo novi šolski prostori tudi ugodno vplivali na potek pouka in vzgojo pri šolski mladini. V šoli pa je vodstvo uvedlo takoj zelo strog središče. V zavesti, da je treba lepe naprave kolikor možno čuvati, je od-

redilo, da se morajo učenci pri prihodu v šolo takoj preobuti v copate, v katerih so ves čas do končanega pouka. Čevlje odlože skupaj s plašči v garderobe, ki se nahajajo zunaj razredov na hodnikih ter se nato zaklenejo. Po končani šoli dobe zopet plašče in čevlje in puste v garderobi copate. Tako se ne morejo kvariti tla v razredih in na hodnikih, obenem pa se prepreči, da ne zanaša mladina v šolo prahu in blata. Vse naprave v novi šoli so se izvršno izkazale. Centralna kurjava funkcijonira prav dobro ter vzdržuje v vseh prostorih ogromnega poslopja enakomerno toploto, nekaj posebnega pa so prazračevalne naprave v razredih, ki dovoljujejo zračenje s temperiranim zrakom tudi ves čas med poukom, tako da je v razredih neprestano svež zrak. Tudi šolske klopi so zelo udobne in napravljene tako, da sede učenci v pravilni drži telesa. Edina pomanjkljivost je za enkrat pomanjkanje učil, ki ga občini posebno meščanska šola. Šešasoma pa se bo tudi temu odpravilo. Glavno je sedaj že doseženo — mladina iz Magdalenskega predmestja ima sedaj najmodernejšo in gotovo tudi najlepšo šolo, kar jih imamo v naši državi.

Pretep s smrtnim izidom

Dravograd, 16. jan.

Okolica Dravograda je v pretekli noči doživela sramoten žig fantovskega pretepa, ki je končal s smrtjo nedolžnega 16 letnega fanta. V gostilni Sirkir, v Otiškem vrhu, župnija Sv. Peter na Kronski gori, a vendar bližina Dravograda, so imeli neko veselico s plesom. Iste sta se poleg drugih fantov udeležila tudi brata Levinger iz Goriškega vrha dravogradske župnije. Mlajši Roman je pravzaprav prišel samo po svojega starejšega brata, da bi ga privedel domov. Okrog tretje ure zjutraj je med pijanimi fanti nastal splošen prepir in pretep, da so vsevprek letale po zraku steklenice, vrčki in klobute. Tako je med splošnim pretepom neki fant Rajmund Zajc steklenico od sodavice s tako silo ragnjal v glavo Romana Levingerja, da je istemu v sencih prebil lobanjo in je v krvi obležal mrtev na tleh. Niti smrt ni pomirila razvnetih strasti. Pretep je trajal še naprej, da so zverinski fantje še mrtvega Romana teptali in pretepali. Rajni Roman Levinger je pravzaprav čisto po nedolžnem zašel med pijane pretepače. Tudi sicer je bil pridren fant, saj je komaj šoli dorastel. Truplo je bilo v Otiškem vrhu razteleseno in prepeljano nato na dom, kjer bo pogreb na pokopališču v Dravogradu. Razbesnele fante je orožništvo polovilo, zaslišalo in zaprlo.

m Obлека se je vnela pri kurjenju peči 23 letni prodajalki Mariji Kuralt in Slomskovem trgu. V hipu je bilo nesrečno dekle v ognju. Da ji niso naglo pogasili gorečih oblacil, bi bila dobila usodne smrtonosne opekline, pa tudi tako so njene poškodbe zelo hude. Reševalci so jo prepeljali v bolnišnico.

m Vaja »Maribora« danes za moški zbor, v petek za ženski zbor.

m V Celovec in na Dunaj priredi »Putnik« v Mariboru dva izleta z avtobusom, in sicer v Celovec k mednarodnim tekmam v smuških skokih dne 7. februarja, na Dunaj pa k tekmovanju za svetovno prvenstvo v umetnem drsanju v času od 12. do 15. februarja. Cena vožnje v Celovec z vizižumom vred 120 Din, na Dunaj 240 Din. — Prijave se sprejemajo že sedaj v pisarni »Putnika« na Aleksandrovi cesti 35, telefon 21-22.

Mariborsko gledališče

Sreda 13. januarja: Zaprto.
Četrtek, 14. januarja ob 20.: Kadar se strga oblak.
Red A.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 13. januarja: 12. Odmevi iz Balkana (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas, sporod. obvestila — 13.15 Iz opernega sveta (Radljski orkester) 14. Vreme, borza — 18. Mladinska ura: Dikaj in narodni pesmi (g. dr. Joža Lovrenčič) — 18.20 Pletarji na plan (g. Zdravko Omorina) — 18.40 Mladinska delavska mežla (g. Filip Urtnik, tajnik Delavske zbornice) — 19. Cas, vreme, poročila, sporod. obvestila — 19.30 Nač. ura: Umetna obrt Bosne (Hamza Hanza iz Belgrada) 19.50 Snhovski kotiček — 20. Koncert pevskega zbora »Cankar« — 20.45 Podoknice (plošče) — 21.15 Koncert Radljskega orkestra — 22. Cas, vreme, poročila, sporod. 22.15 Koncert Radljskega orkestra.

Drugi programi

Sreda, 13. januarja, Beograd: 19.50 Vokalni koncert — 20.30 Humoristični časopis — 21.30 Plesna plošče — 22.20 Narodna glasba — Zagreb: 20.00 Ljubljana — 22.15 Plesna glasba — Dunaj: Sodobna avstrijska glasba — Test-Milan: 17.15 Konorni koncert — 20.40 Pietrijeva opereta »Primarosa« — Rim-Bari: 20.40 Orkestralni koncert — 22.00 Igra — 22.40 Plesna glasba — Praga: 19.25 Uvertura — 20.00 Duhovne pesmi — 20.50 Igra — 22.20 Orkestralna glasba — Bratislava: 19.50 Rimsko-Korzkovega opera Zlati petelin — Parizava: 21.00 Chopinova klavirska glasba — 21.30 Debussyjev godalni kvartet — 22.00 Plesna glasba — Berlin: 20.45 Bizetova romantična opera »Damiel« — Hamburk-Lipsko: 21.00 Kabaret — Frankfurt: 20.45 Vojaska godba — Stuttgart: 20.45 Beethovnov koncert — Monakovo: 20.45 Operni odlomki.

Celje

»Kino Metropol. Danes ob 18.15 in 20.30 »Njegova oficijelna žena — Eskapade in zvočni tednik.
»Tečaj Kmečke zveze bo v nedeljo, dne 17. januarja od 8. do 12. dopoldne v dvorani Orlovskega doma v Samostanski ulici v Celju. Predavali bodo gg. Marko Krajnc in minister Vesenjok o načrtih in potrebah Kmečke zveze, Obersne, posestnik iz Ljubljane, pa o mlekarstvu. Kmetje naj se oklenejo svoje stanovske organizacije in naj se zato v čim večjem številu udeležijo tega tečaja.
»Osebnostna vest iz bolnišnice. Pred komisijo kr. banske uprave savske banovine v Zagrebu je napravil z odličnim uspehom državni strokovni izpit sekundarij celjske bolnišnice g. dr. Bregant Marjan. Izpit je delalo pet Slovencev in so ga trije napravili z odličnim uspehom. Iskreno čestitamo!

Sport

Zagrebska »Sparta« v Ljubljani

Hermesu se je posrečilo dobiti za nedeljo, za enkratno gostovanje kompletno prvo moštvo renomiranega zagrebskega kluba »Sparte«. Moštvo »Sparte« zavzema vodilno mesto v zagrebskem prvem razredu ter je bilo doslej vedno eden najsimpatičnejših moštev, ki je gostovalo v Ljubljani. Hermes, ki je v zadnjem času postal jako agiln, se ni strašil precejšnjih žrtev za tekmo, o kateri bomo obširneje še poročali.

Živahno je na Komni

Komna je že zopet dobila svežo pobeljeno obleko — sneg pada neprestano polagoma v drobnih količinah. Skale in borovci, v katere se je sneg spiralo skozi tri tedne, so zopet pobeljeni. To je samo okrog Doma, povsod drugje pa pada na staro podlago, ki ni bila tako izpostavljena snegu. Mehak je kot baržun tu novi sneg, niti ga ni čutili pod smučmi. Tih drse smučni po Komniških dolinah, kosta in gričih.

Okrog Doma je živahno vse dni. Od jutra do večera smučarji neumorno odhajajo in zopet prihajajo veselih obrazov. Nekateri z Laisevce, kjer so na vrhu navičaj planiški mir, da so se potem v divjem smuku spustili v dolino in proti domu. Drugi zopet z Bogaziškega sedla, tretji skupina pa je posrečilo prihajala iz planine Gvozdne, kjer se je na prostranih in strmih pobojnih vezehala v slalomu in spustu.

Živahno je na Komni ob vsakem času, naj bo sneg ali naj sneži. Posebno živo je v tečaju. Tu v raznih skupinah (začetniška, nadaljevalna in skupina za izvežbano smučarje) deli svoje strokovno znanje neumorni zvezni učitelj Jože Čornič. Povsod je slišati

»Apologetični odsek DMK ima drevi ob pol 8. sestanku. Na dnevnem redu je važno predavanje.

»O francoski in boljševiški revoluciji je predaval na V. prosvetnem večeru KPD v ponedeljek zvečer vseuč. prof. g. dr. A. Gosar iz Ljubljane. Predavatelj je pred številno publiko nazorno podal sliko o francoski in boljševiški revoluciji, predvsem o vzrokih, ki so dovedli do prve in o vzročni zvezi med francosko in boljševiško revolucijo. Obširni zvezi je spremljalo zanimiva in poljudna izvajanja gospoda predavatelja z izredno napetostjo.

Prijavite kolesa!

Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike koles, da prijavijo svoja kolesa v zakonito predpisanim roku, t. j. od 14. januarja do 20. februarja t. l. po sledečem redu:

Januar	evrid. št. ev. od
14. četrtek	1 — 1000
15. petek	1001 — 2000
16. sobota	2001 — 3000
18. ponedeljek	3001 — 4000
19. torek	4001 — 4500
20. sredo	4501 — 5000
21. četrtek	5001 — 5500
22. petek	5501 — 6000
23. sobota	6001 — 6500
25. ponedeljek	6501 — 7000
26. torek	7001 — 7500
28. četrtek	7501 — 8000
29. petek	8001 — 8500
30. sobota	8501 — 9000
Februar:	
1. ponedeljek	9001 — 9750
3. sredo	89001 — 89500
4. četrtek	89501 — 90000
5. petek	90001 — 90500
6. sobota	90501 — 91000
8. ponedeljek	94301 — 95000
9. torek	95001 — 95300
10. sredo	99401 — 100000
11. četrtek	111001 — 111500
12. petek	111501 — 112000
12. sobota	113001 — 113500
15. ponedeljek	113501 — 114000
16. torek	116001 — 116500
17. sredo	116501 — 117000
18. četrtek	117001 — 117500
19. petek	117501 — 118000
20. sobota	118001 — 118.500
22. ponedeljek	118501 — 119000
23. torek	138001 — 138500
24. sredo	138501 — 139000

Za prijavo koles je uporabiti izključno le tiskovine, ki se dobe brezplačno na posameznih policijskih stražnicah v Ljubljani. Prijavo je izpolniti s črnilom in kolekovano s kolekom od Din 5 oddati skupaj z prometno knjižico v sobi št. 2, Subičeva ulica št. 5, I. nadst. med 8 in 14. Istaštam se dobe tudi evidenčne tablice in prometne knjižice za ona kolesa, ki jih še nimajo. Zamudnike, ki ne bodo prijavili koles v zgoraj označenem predpisanim roku, bo po tarifnih postavkah 100 in 229 zakona o taksah zadela kazen, ki znaša za vsako kolo Din 32.50.

njegov glas. Ostro ocenjuje in popravlja sleherni greh tečajnika — hvale, še rajši pa ocenjuje s slabim rezultatom. Toda tečajniki ga imajo radi, saj pod njegovim vodstvom gre vse kakor po niti. Zvečer pa v Domu je živahnost in veselje še večje, ko so vsi zbrani v topli ogromni jedilnici. Glasba, pa tudi zaplesje. Smuški učitelj pravi temu — rahlanje in mehkanje misli.

Pravo smučarsko razpoloženje je v Domu na Komni in ni ga človeka tu gori, ki se ne bi veselil podnevi sonca, snega, zvečer pa zabave, rajanja.

Razpis

državnega prvenstva v alpski kombinaciji (smuk in slalom), ki se vrši dne 16. in 17. januarja 1937 v Mrkopolju na področju Zagrebske zimske sportne podzveze.

JZSZ razpisuje državno prvenstvo v alpski kombinaciji (smuk in slalom) za dneve 16. in 17. januarja 1937 v Mrkopolju. Tekme izvede zagrebska zimska sportna podzveza. Tekma v smuku se vrši deljeno na dveh progah, in sicer prvi smuk v soboto dne 16. t. m. ob 10. dopoldne, drugi smuk pa istega dne 15.20 popoldne. Višinska razlika posameznih smukov znaša po 400 m, daljavska proge od 1.500 do 2.200 m. Slalom se vrši v nedeljo 17. t. m. ob 16. uri dopoldne; višinska diferena znaša približno 300 m, proga se presmuka dvakrat. Vse proge so v bližini Mrkopolja. Tekmuje se po tekmovalnem pravilniku JZSZ, oziroma IWO. Pravice do tekmovanja imajo vsi zvezni verificirani tekmovalci. Prijavnine ni. Klubi morajo tekmovalce prijavit najkasneje do 14. t. m. do 8. ure zvečer na zvezni tiskovnicih na naslov: Zagrebska zimska sportna podzveza, Gunduličeva ulica 22a. Poznejše prijave se ne bodo upoštevale. Zvežanje startnih števil se vrši 15. t. m. v gostilni Strojev v Mrkopolju ob 21. uri. Prvoizbirni nastopi prvaka v alpski kombinaciji za leto 1936-37. Razglasitev rezultatov se vrši v Mrkopolju dve uri po zaključku tekmam v dvorani za prireditelje v Mrkopolju. Stankovanje in prehrano bodo dobili tekmovalci po ceni 35 Din dnevno, ena prenočišča pa je 10 Din. Prevoz iz postaje in nazaj znaša 20 Din za osebo. Vsi zainteresirani klubi naj javijo čas prihoda v Mrkopolj radi rezerviranja prenočišč in prehrane. V slučaju nepopolnih snežnih razmer bodo tekmovalci pravčasno obveščeni.

Tekmuvalci in občinstvo, ki se udeležijo tekmam, uživajo polovično vožnjo na podlagi razpisa ministarstva saobraščanja št. 2062-3. Udeleženci naj kupijo na vstopni postaji celo karto in železniško legitimacijo Obr. 13a., kupljeni cela karta pa velja za brezplačen povratek s potrditvijo JZSZ.

Uradna vremenska poročila

— Vremensko poročilo Zveze za tujski promet in Ljubljani, Jugosl. zimske-sportne zveze ter Slov. planinskega društva 12. jan. 1937 ob 7 zjutraj. Jasno, mirno, smuka povsod ugodna in prav dobra. **Bob. Bistrica danes:** —12, 15 srenja; **Pokljuka včera:** —12, 28 srenja in pršiča; **Gorjue včera:** —5, lahak sever, 30 pršiča in srenja; **Kranjska gora danes:** —12, barometer pada, 20 pršiča, za sankanje in skijoring ugodno, led 10 cm; **Vrtač-Krnica danes:** 60 pršiča; **Rateče-Planica danes:** —12, 15—30 pršiča, drsalnice in mala skalalnica uporabna; **Tamar danes:** 45 pršiča; **Kolce včera:** 30 pršiča; **Klopni vrh danes:** —5, 15 pršiča na podlagi; **Pesek danes:** —9, 15 pršiča na 35 podlage; **Senjorjev dom danes:** —13, 20 pršiča na 35 podlage. Vse postojanke SPD: isto kot včera.

Predavanje SPD. V četrtek, dne 14. t. m. ob 20

predaval v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti član himalajske ekspedicije g. Peter Aschenbrenner. Švilne slik nam bodo pokazale težko borbo za osvojitve najvišjih vrhov sveta, ki jihub številnim ekspedicijam še do danes niso premagali. Predavatelj se je udeležil himalajske ekspedicije leta 1934 ter nam bo opisal napore, ki jih je doživel skupno s svojimi tovariši, od katerih je smrt ugrabila štiri, ki povičajo v večnem ledu Nanga Parbata. Sedeži so numerirani; vstopnice so na razpolago v pisarni SPD na Aleksandrovi cesti med uradnimi urami. Zanimanje za to prireditelje SPD je zelo veliko ter je priporočljivo, da pohitite z nabavo vstopnic.

Turnir za zimski pokal. V prvem kolu tega zimskega turnirja, ki ga organizira Hermes, sta nastopila v nedeljo sledeča dva para: Grafika: Zalog 11:0 (7:0) ter Hermes: Svoboda 9:0 (4:0).

JZSZ. — Zbor smuških učiteljev obvešča, da zvezni učiteljski tečaj pripravljeno gg. tečajnike, da je radi neugodnih snežnih razmer preložen na čas od 21. januarja do 14. februarja 1937

JASO. — Danes ob 18.30 seja odbora na univerzi. Občni zbor SK Rake. Redni letni občni zbor bo v četrtek 14. t. m. ob 20. v salonu restavracije »Anerika«: Tržanska cesta. Članstvo in prijatelji kluba se vabijo, da se običnega zbora polnoštevilno udeležijo. Članstvo naj do pred pričetkom shorovanja poravnava članarino za leto 1936. — V slučaju, da ob negotovnem času ni navzočih potrebno število članov, se vrši občni zbor pod ure kasneje ob vsakem številu navzočih članov. Odbor.

Oglašujte v »Slovenču«!

Rožni venec

Deset minut nato se je pojavila sredi vesele družbe, kjer jo je staro in mlado prisrčno pozdravilo. Garth Dalmain ji je priteknel nasproti. Njegovo oko je iskalo njenega, in prijazen pogled, ki mu je zasijal nasproti, ga je radostno prešinil. Grenko jo je bil pogrešal, in zdelo se je tudi njemu, da noče dan njunega svidenja nikoli napočiti. Kar neverjetno, kako more odsotnost ene same osebe tako globoko vplivati na človeka. Ali naj so bili ti dnevi še tako nezno dolgi, prešli vendar niso brez koristi. Kakor je pogrešal on njo, je pogrešala tudi ona njega, si je mislil. In tako sta v teh samotnih urah ločitive dozorela oba do spoznanja, da ne moreta posej nikoli več srečno živeti drug brez drugega. In tudi odlašal ne bo več, da ji vse, kar zanjo čuti, odkrito razodene. Te misli so Garthu kakor blisnile skozi glavo, ko se je okrenil proti Jani in jo po angleški šegi pozdravil z besedami: »How do you do?« (Kako vam gre?) — prav za prav kaj brezpomembno vprašanje, na katerega je redkokdaj kdo odgovoril. Toda iz Garthovih ust ni zvenelo za Jano v tem hipu prav nič brezpomembno, in odgovorila je nanj čisto odkrito. Cutlila je, da mu mora povedati natanko, kako ji je šlo, hotela je primerjati njegove in njene doživljaje v teh treh neskončno dolgih dneh, in ga prositi, da bi nadaljevala tovarištvo prav od tam, kjer sta ga v Overdenu prekinila. Zato mu je krepko stisnila desnico in odgovorila: »Hvala, gre mi dobro. Dal. Vsaj zdač, odkar sem tu.«

Garth se je zleknil v travo poleg nje in jo tihovprašal, ne da bi jo pogledal: »Ali ni bilo v Londonu kaj v redu?«

»Dosti prahu in huda vročina, drugega ne da bi vedela,« je odgovorila Jana odkrito. »Toda z menoj ni bilo nekaj v redu, in sramovali se me boste. Dal, če vam priznam, kaj je bilo.«

Garth ni pogledal kvišku, ampak je vneto trgjal travnate bilke in se igral z njimi. Pogovor se jima je zasukal kaj ugodno — le škoda, da nista sama! Ali pa bo morda Jana kar tu pred vsa zbrano družbo priznala, da sta drug drugega pogrešala?

»Ali so to jetrca?« se je začelo iznenada glasno vprašanje mrs. Parker Bangsove.

»Ne, skladanci,« je zavpil Billy in priskočil, da bi ji postregel z njimi, pri tem se pa spotaknil ob Dalmainovne noge in skoro padel.

Jana je strmela zazabljeno na mrs. Parker in nje-ne skladance, se sklonila potem h Garthu in rekla:

»Bilo je dolg čas, grozno dolg čas. Nekaj moj znanec trdi sicer, da se utegnejo dolgočasiti samo dolgočasni ljudje. Ko sem pa prejle v vlaku mogzala, odkod naj bi se bil vzletel moj dolgčas, sem dognala, da je bil glavni krivec tisti moj znanec. Ali poslušate, Dal?«

Garth je dvignil glavo in pogledal Jano V hipu se je zavedel, da je to, kar ga je tako silno prevzemalo, utegnilo živeti samo v njem. Iz njenih mirnih sivih oči je namreč govorilo samo prijateljstvo, brez sledu vsakega drugega občutka. Ali se je zmotil in Jana njega ni pogrešala?

»Vi ste temu krivi. Dal,« je rekla.

»Kako to?« je vprašal Garth radovedno, in četudi je temno zardel po vsem orjavelem licu, ni bilo v njegovem glasu sledu razburjenja.

»Ker ste me zadnje dni v Overdenu zavedli, da sem prešel muzicirala in sem potem v Londonu tega užitka tako pogrešala, da me je bilo kar strah. Cisto sem zgubila ravnotežje.«

Kmalu potem se je družba začela razhajati in na trati sta ostala samo Garth in Jana. Tedaj je rekla Jana preprosto: »Dal, ali vas smem nekaj vprašati, ne da bi me imeli za predrzno? Ali je dogovorjeno?«

»Vprašati me smete, kar hočete,« je rekel Garth. »Samo da morate različneje povedati, kaj mislite, da bi bilo dogovorjeno?«

»Ali ste se zaročili z gospodično Pavlino Lister?«

»Ne,« je odgovoril Garth. »Kaj neki vas je spravilo na takšno misel?«

»Rekli ste mi zadnji dan v Overdenu — tri dni je od tega, pa mi je kakor bi minili že dolgi tedni — rekli ste, naj vas smatramo za resnega.«

»Meni je — ne kakor tedni, temveč kakor bi minila medtem leta,« je odvrnil Garth, »in iz vsega sreča tudi želim, da me jenjete resno, gospodična Jana. Vendar za roko gospodične Lister nisem prosil, in mnogo mi je na tem, da bi se o zadevi še enkrat nemoteno pogovoril z vami. Zato vas prosim, da bi se sesla nocoj po večerji na ploščadi. Izplača se opazovati z nje od mesečine oblito jezero. Snoci sem celo uro užival ta razgled in sklenil da vas poprosim tu na zmenek.«

»Rada ugodim, kar želite,« je odvrnila Jana. »Le to pričakujem, da mi boste brez pridržka povedali vse, kar vam leži na srcu in objubiti mi morate, da vam smem pomagati, kolikor morem.«

Celoletna naročnina na:
Leposlovno in ljudsko knjižnico — 25.—
Zbirko domačih pisateljev — 11.—
Zbirko mladinskih spisov — 9.—
7 veznih knjig mesečno — 25.—
3 vezne knjige mesečno — 11.—
4 vezne knjige mesečno — 9.—
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

*** KINO ***
UNION
 Pola Negri
 v pretresljivem, napetem filmu krvave ruske revolucije, slomu carsva in žalosne usode emigrantov
Moskva - Shanghai
 Gustav Dresi — susi Lanner — W. Keppler
 TEL. 27-30
SLOGA
 Mala ljubljenska sveta, oboževana
SHIRLEY TEMPLE
Upornikova hči
 TEL. 21-24
MATICA
 Prvi izvirni rusko-sovjetski film v sezoni!
Ciganska postava
 V glavni vlogi Leta Černača
 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Vnajem

Večje posestvo s hišo
 in gospodarskimi poslopiji se odda v obdelovanje proti oddaji polovice pridelkov. Podrobnejša pojasnila daje: Fabjančič Avgust, Senovo, Rajhenburg. (n)

V najem oddam
 event. prodam novo hišo, tri sobe, kuhinja, klet, svinjak, šrambe, kozolec in pritlikline, enoral njive, sadni, zelenjadni vrt, i uro od Ljubljane, blizu postaje, žele in cerkve. Nizka najemnina. Polzve se v upravi lista št. 689. (n)

Razno

Nov način barvanja las!
 Najnovejša - neškodljiva (Scampoofarbe) lase šampomira in obenem barva v vseh niansah. Tvoletne informacije Salon Polanc, Kopitarjeva ulica 1. (r)

Službodobne

Kar potrkaj! — Le naprej!
 Kaj želiš si, nam povej
 Službe so na razpolago, tu iskanje ni predrago.

Iščem gospodinjjo
 dobro kuharico, ki je že služila v kakšni dobri hiši. Ponudbe pod »Samostojna« na št. 631 na upravo Slovenca. (b)

Lončarskega pomočnika
 zmožnega samostojno voditi obrt, sprejme Vene Ana, Naklo, p. Sv. Križ pri Kostanjevici. (b)

Postrežnico
 starejšo, sprejemem. — Aljaževa cesta 4. (b)

Prodamo

Prijatelj, kam pa na vse igraje!
 Prodajati, kar imam naprodaj
 Poslušaj! Kdor pri nas ponudi, proda z lahkoto in se čudi

Šivalni stroj
 pogreznjiv, nemške znamke, malo rabljen, z okroglim čolničkom, kateri tudi stika, poceni naprodaj v Novi trgovini - Tyrševa cesta 36. (l)

PREMOG vreča Din 20.—
 DRVA « Din 8.—
 dostavlja na dom
RESMAN LOJZE
 Borštnikov trg
 LJUBLJANA — Telefon 33-53

Na vsa zimska oblačila
 dajemo 15—20% popusta
 Pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Železničarji!
 Domača okrogla koruza, koruzni zdrob in moka, pšenična moka, fina, nulerica in krušna, fižol, beli in druge zem. pridelke, po najnižjih dnevnih cenah na brezplačna pojasnila - razpošilja po povzetju Vera Surjak, Sabac. - Za trgovce Ia, suhe slive 50 kg 160 Din franko postaja; orehi 175 Din 50 kg; hmelj za peke 8 Din kilogram. (l)

Orehovi hlodi
 ca 10 m³ mercantil, takoj naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru št. 54. (l)

Fige — pomaranče

Fige za hrano in zganjekuho, mandarine, pomaranče španske in Jaffa, kupite najugodnejše v »Veletgovini sadja« v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 48. (l)

Sveže najtinejše norveške ribje olje
 iz lekarne
 dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Posestva

V Brežicah
 in okolici so naprodaj hiše, stavbišča, vinogradi, sadovnjaki, gozdovi in zakroženi deli Attemsovega veleposestva. Vprašati Ing. Miklau O., Brežice

Kupim stavbeno parcelo
 od 3 do 4000 Din ali hišo z nekaj zemljišča 15 do 22.000 Din v okolici Kranja ali Zreč. - Jevšenak Irena, Slov. Konjice. p

Vogalni parceli
 ob Opekarški cesti ugodno proda R e pič, sodar, Ljubljana, Trnovo. (p)

Novozidano hišo
 štiri sobe in dve kuhinji, na Tezmem pri Mariboru, na glavni cesti, prodam ali oddam v najem. Istotam več stavbnih parcel naprodaj. Vprašati v pisarni Nassimbeni, Maribor, Vrtna 12. (p)

Kupimo

Denarja e tepu kot pečak
 Pravi radi bi ti dali ga.
 Kar nudiš nam vse kupimo in vse poštno plačamo

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne kronc
 kupujem po najvišjih dnevnih cenah.
 A. KAJFEZ
 urar
 Ljubljana, Miklošičeva 14

Mlin kupim
 Naslov pove uprava Slovenca pod št. 622. (k)

Meteor pade z neba

6.
 Z ženskami je križ!

S Tončkom ta dan torej še ni bilo nič. Pa je bila Tinčku sreča naklonjena. Prihlačal je Dolgin in mu čez pol ure že preskrbel aparat za magnetiziranje. Z velikim navdušenjem sta se lotila važnega posla.

Sredi dela pa ju je zdajci zmotil klic Tinčkove matere:
 »Halo, Tinček, hitro pojdi sem in očisti avtomobil!«
 »Oh, kakšen križ je z ženskami!« je zagodrnjal Tinček. »Človek se ukvarja s tako imenitno rečjo, pa ga napodi avtomobil čistiti! Ne grem, pa ne grem!« In je še kar naprej magnetiziral konjsko podkev.

Ko je bilo delo končano, je Tinček rekel:
 »Zdaj pa poskusiva, ali kaj dobro vleče.«
 Položil je na tla dleto in magnetizirana podkev ga je v hipu pritegnila k sebi.
 »Živijo!« je navdušeno zaklical. »Poglej, kako je že magnetična!« Komaj je te besede do kraja izrekel, je prihitela mama in ga jezno zgrabila za uho, rekoč:
 »Ali si slišal, kaj sem rekla?! Hitro mi očisti avtomobil, drugače bova zaorala!«
 Tinček se je grdo nakremžil in zatulil:
 »Pusti me, pusti, saj bom!«

Lepa godbe glas gre v devalo vas — pa se ti si kupi spompondan in baze.

Tega ne zmore nihče!
 Zamenjavamo stare plosce, gramofone, radio aparate za nove proti primernemu toplačilu.
elektrotón
 PASAŽA NEBOTIČNIK

Pozavna
 skoraj nova, poceni naprodaj. Dobi se pri Bonner F., Cerkvena ulica 21, II. nadstr. (g)

Službe iščejo

22 letni fant
 želi službo h konjem. - Naslov pove uprava Slovenca pod št. 688. (a)

22 letno dekle
 želi službo kot pomoč v gospodinjstvu. Cenj. ponudbe: Beti Podlipnik, Loka pri Zid. mostu. a

Abitur. učiteljšča

s prakso kot vzgojiteljica, blagajničarka in pisarniška moč, želi kakršnokoli primerno zaposlitev. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Uporabna« št. 690. (a)

Glasba

Tega ne zmore nihče!
 Zamenjavamo stare plosce, gramofone, radio aparate za nove proti primernemu toplačilu.
elektrotón
 PASAŽA NEBOTIČNIK

Najboljši trboveljski premog

brez prahu nudi
I. Pogačnik
 trgovina s kurivom
 Bohoričeva ulica 5
 Telefon 20-59

Nogavice, rokavice
 in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Vajenci

Za mesarsko obrt
 se želi izučiti 16 letni fant, zelo močan. Maks Gošte, Horgoš, Bačka. v

Denar

Denar — sveta vladar!
 Le plačaj par oglasov, pa kmalu tla'ih časov zasije tibi žar

Al. Planinšek
 lastnik trg. agenture za bančne in kreditne posle
 v Ljubljani, Beethovnova ulica 14-I. - Telefon 35-10
 vam izposluje
 vnovčenje terjatev in pri denarnih zavodih najkulantnejše tako v gotovini

Stanovanja

Od Ljubljane pa do Kranja
 tožen iščeš stanovanja, le zakaj ne inseriraš!

Trisobno stanovanje
 lepo, v centru, oddam. - Vpraša se v upravi Slovenca pod št. 687. (b)

SOBE

Naj bo tima, naj bo leto, sobico imaš najeto, pačaj zanj sio dinarjev, pa si v miru — brez vikarjev.

Solnčno sobo
 meblvano, event. z vso oskrbo, oddam takoj solidnemu gospodu ali gospodinji. - Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. (s)

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENEČ«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča!

V najglobokejši žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš nadvse ljubljani in nepozabni brat, stric in svak, gospod

Leopold Stuchly

podpolkovnik v pokoju

dne 11. januarja t. l. ob 18.30. previden s tolažili svete vere, v 82. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal. - Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, 13. januarja ob 15.30 popoldne na Bledu iz hiše žalosti, Vidovdanska cesta 14. — Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Bled, dne 12. januarja 1937. Zalujoči ostali.

V neizmerni žalosti naznanjamo žalostno vest, da je naš nadvse ljubljani oče, stari oče, stric, brat, gospod

Lovrenc Kandus

po kratkem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v 69. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.
 Pogreb blagopokojnika bo v sredo, dne 13. januarja ob pol 16 iz mrtvašnice na Pobrežju.
 Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 14. januarja ob 7 zj. v magdalenski cerkvi.
 Maribor, dne 12. januarja 1937.
 Zalujoči ostali.

Potrli v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš ljubljani soprog, oče, stari oče in tast, gospod

DVOŘÁK JAN

stavbeni vodja

danes zjutraj po dolgi mučni bolezn, previden s svetimi zakramenti, izdihnil svojo blago dušo.
 Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek ob 3 popoldne iz hiše žalosti v Vižmarjih 78 na farno pokopališče v Št. Vidu n. Lj. Vižmarje, dne 12. januarja 1937.
 Zalujoči rodbini Dvořák in Zajc.

ZAHVALA vsem številnim, ki ste se spomnili našega predragega in nenadomesiljivega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Janeza Kregarja

posestnika

ki ste ga pokopili in ga spremili na njegovi zadnji poti — vsem Bog plačaj!
 Sveta maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 14. januarja ob 7 zjutraj pri Božjem grobu.
 Štepanja vas, dne 11. januarja 1937.
 Zalujoči ostali.

Umrla nam je dne 11. januarja, v 86. letu, naša nadvse dobra mama, stara mama, sestra, prababica in tačča

Ana Petan

roj. Kreačič

Pogreb bo dne 12. januarja 1937 iz Bukovšeka v Brežice.
 Bukovšek, Bregenz, Ljubljana, dne 12. januarja 1937.

Naznanjamo tužno vest, da nam je danes popoldne umrla naša dobra soproga, zlata mamica, sestra, teta in svakinja, gospa

Kristina Gabršek roj. Bačda

soproga uradnika finančne direkcije v pokoju

Pogreb blage pokojnice bo v sredo, dne 13. januarja 1937, ob 2 popoldne izpred hiše žalosti, Gestrinova ulica 6, na pokopališče k Sv. Križu.
 Prosimo tihega sožalja.
 Ljubljana, dne 11. januarja 1937.
 Zalujoči: Ladislav, soprog; Bogdana in Milena, hčerki, in ostalo sorodstvo.